

Inhoud

- 07** **Van de redactie**
- 08** **Blijven aanmodderen in het minnelijk traject of saneren met schone lei?**
Pim Zijp en Marijke Willebrands
- 09** **Afscheid van een redacteur/oprichter**
Geert Benedictus
- 10** **Mede-eigendom in de Wsnp**
Berend Engberts
- 11** **Nader over de conserverende aanslag**
Theo Pouw
- 12** **Actuele rechtspraak kort**

Aanbevolen citeerwijze

Naam auteur, titel tijdschriftartikel, *WP*, jaartal/nr. tijdschrift, paginanummer. Bijvoorbeeld:
Margreet van Bommel, 'Verrekeningsrecht uitkeringsinstanties', *WP*, 2010/01, p. 1.

Abonnementen

Zie de achterzijde van dit tijdschrift.

Adverteren in *WSNP Periodiek*

In *WSNP Periodiek* kan geadverteerd worden. Voor een prijsopgave en nadere informatie over adverteren, kunt U zich wenden tot het redactiesecretariaat.

ISSN-nummer: 2210-6650

Redactiesecretariaat

WSNP Periodiek

Postbus 5018, 5800 GA Venray

e-mail: redactie@wsnp-periodiek.nl, faxnummer: 077 463 38 21

Uw bijdrage aan *WSNP Periodiek*

U kunt kopij aanleveren overeenkomstig de richtlijnen voor auteurs. Deze richtlijnen kunt U raadplegen via www.wsnp-periodiek.nl. Na toezending van Uw kopij, naar redactie@wsnp-periodiek.nl, zal één van de redactieleden contact met U opnemen. Artikelen dienen in beginsel maximaal 2500 woorden te omvatten.

07 - Van de redactie

Geachte lezer,

Na jarenlange en zeer gewaardeerde inzet van onze redactieleden en oprichters Berend Engberts en Geert Benedictus, hebben zij helaas besloten de redactie te verlaten. Als nieuw redactielid hebben wij onlangs Christiane Koppelman welkom geheten. Zij is werkzaam als senior secretaris bij de Rechtbank Overijssel, locatie Almelo en heeft in het verleden al meerdere artikelen voor *WSNP Periodiek* geschreven. Wij zijn er dan ook van overtuigd dat Christiane nog vele waardevolle bijdragen aan ons blad zal leveren.

In dit tweede WP-nummer van 2018 vindt u een bijdrage over het vereenvoudigen van toegang tot de Wsnp; een redacteur neemt afscheid; er wordt uitgelegd hoe het aandeel van een schuldenaar in een woning te gelde gemaakt kan worden te maken en er worden nog enkele beschouwingen gewijd aan de conserverende aanslag.

In de *Opinie* van de Wsnp-bewindvoerders Pim Zijp en Marijke Willebrands haken de auteurs in op een artikel in *De Volkskrant* van 17 februari 2018 van prof. mr. N.J.H. Huls, betreffende het probleem dat personen met een problematische schuldenlast verstrikt raken in perspectiefloze schuldhulptrajecten waarin zij de weg naar de wettelijke schuldsaneringsregeling nauwelijks weten te vinden. De auteurs willen een aanzet geven om de Wsnp een nieuwe kans te geven. Zij constateren dat het aantal Wsnp-verzoeken drastisch terugloopt terwijl het aantal mensen met problematische schulden niet is verminderd. In het artikel doen zij dan ook een voorstel om de toegang tot de Wsnp te vereenvoudigen. Zij roepen op om met z'n allen aan de slag te gaan en een nieuwe weg in te slaan.

Geert Benedictus licht in een persoonlijk artikel zijn beweegredenen om te stoppen als redactielid nader toe. Hierbij kijkt hij tevens terug op de eerste nieuwsbrief 'Wettelijke schuldsanering', de feitelijke voorloper van *WSNP Periodiek*, en geeft hij kort zijn visie op de toekomst van de Wsnp.

Berend Engberts bespreekt in de rubriek *Rechtspraak* aan de hand van een uitspraak van Hof Den Bosch d.d. 16 november 2017 (ECLI:NL:GHSHE:2017:4948) hoe tijdens de Wsnp omgegaan moet worden met het mede-eigendom van een woning en hoe dit aandeel in een woning te gelde gemaakt kan worden. Hierbij gaat hij uitgebreid in op de wettelijke bepalingen in titel 7 van boek 3 van het Burgerlijk Wetboek. Het artikel geeft een duidelijk overzicht van de handelingen welke een bewindvoerder in vergelijkbare gevallen kan verrichten om het aandeel in de woning te gelde te maken.

Theo Pouw beantwoordde in het WP-nummer van november 2017 een lezersvraag over een conserverende aanslag. De conclusie waartoe hij in dat artikel kwam, is voorgelegd aan de belastingdienst. Inmiddels is er een antwoord van de belastingdienst ontvangen. Dat zal in dit nummer in de rubriek *Lezersvraag* worden besproken. Hierbij wordt tevens ingegaan op de mogelijkheid van eventuele regresvorderingen wanneer de overige erfgenamen de conserverende aanslag voldoen.

Het nummer besluit uiteraard met de vaste rubriek *Actuele rechtspraak kort*.

De redactie

08 - Blijven aanmodderen in het minnelijk traject of saneren met schone lei?

W.C.A. Zijp* en M.E.B. Willebrands**

Naar aanleiding van een artikel in de Volkskrant van 17 februari 2018 van prof. mr. N.J.H. Huls, betreffende het probleem dat personen met een problematische schuldenlast verstrikt raken in een perspectiefloos schuldenregelsysteem, en waarin zij de weg naar de wettelijke schuldsaneringsregeling nauwelijks weten te vinden, willen wij op ons vakgebied een aanzet geven om de ontstane problemen op te lossen.

Al eerder heeft Huls in 2016 bij zijn afscheidscollege aan de Universiteit van Leiden het probleem aan de orde gesteld. Natuurlijke personen met een problematische schuldenlast worden niet langer effectief geholpen bij het oplossen van hun schulden, maar verzanden in hulpverleningsinstanties zonder zicht op een schuldenvrije toekomst.

Wij als Wsnp bewindvoerders, die dagelijks te maken hebben met personen met een problematische schuldenlast, zien dat het aantal Wsnp-verzoeken met rasse schreden terugloopt. Dit is een zorgelijke ontwikkeling temeer omdat het aantal mensen met problematische schulden niet is verminderd. In ons tweejaarlijks overleg tussen de Wsnp bewindvoerders en rechtbank (Noord-Holland) en in andere overlegsituaties is deze problematiek al eerder aan de orde gesteld.

Maar wie bepaalt hoe de schuldhulpverlening en schuldsanering georganiseerd wordt? En kunnen wij als Wsnp-bewindvoerders een bijdrage leveren aan verbetering van het systeem?

Gezien de huidige ontwikkelingen zijn wij van mening dat passiviteit ons niet past. Wij dienen onze invloed uit te oefenen ter verbetering van het systeem.

Zoals Huls in zijn artikel benoemt en wat ons allen bekend is, is de hulpverlening aan mensen met een problematische schuldenlast steeds uitgebreider en diffuser geworden. In eerste instantie kon een persoon met problematische schulden zich bij het gemeenteloket van zijn woonplaats aanmelden en werd een minnelijk traject door de gemeente zelf of door een gemandateerde organisatie opgestart. Indien dit minnelijke traject niet slaagde, werd bij de rechtbank een verzoek ingediend om toegelaten te worden tot de schuldsaneringsregeling.

Doordat in 2006 en 2007 het aantal toelatingen tot de schuldsaneringsregeling sterk toenam en de werkdruk bij de rechtelijke macht ook toenam, meende de wetgever de Wsnp-wetgeving te moeten aanpassen. De wetgever koos twee hoofddoelstellingen: ten eerste moesten procedures vereenvoudigd worden en ten tweede werden de eisen voor toelating tot de Wsnp aangescherpt. Het eerste doel is in alle redelijkheid gelukt, het tweede doel in zekere zin, maar niet via de kennelijk door de wetgever beoogde weg. Het strengere toelatingsbeleid heeft maar beperkte invloed gehad op het aantal toepassingen van de Wsnp door de rechter.

Het is namelijk de afname van het aantal *aanvragen* om toelating tot de Wsnp die het aantal dalende Wsnp zaken verklaart. Deze afname van Wsnp-aanvragen lijkt samen te hangen met de strengere toelatingseisen die door gemeenten en schuldhulpverleners

in het minnelijk traject worden gehanteerd. Zij gebruiken de strengere toelatingseisen kennelijk vooral om schuldenaren (nog) niet tot de schuldhulpverlening toe te laten. De schuldhulpverlener lijkt voor rechter te spelen. Daar waar sprake is van schulden die een mogelijke toelating tot de Wsnp in de weg zouden kunnen staan, worden betalingsregelingen met schuldeisers getroffen die eindeloos kunnen doorlopen, zonder dat het tot een echte sanering komt. De precieze oorzaak van deze wijze van handelen is niet geheel duidelijk. Bureaucratie, onvoldoende kennis van schuldenproblematiek en gebrek aan beleid bij gemeenten en schuldhulpverleners vormen een mogelijke oorzaak. In dit verband wijzen wij op een rapport van de Nationale Ombudsman van 19 januari 2018 “Een open deur?”. Dit betreft een onderzoek naar de toegankelijkheid tot de gemeentelijke schuldhulpverlening.

De verschillende instanties hebben in de afgelopen jaren hun eigen methode van schuldhulpverlening ontwikkeld, waarbij meer de nadruk is komen te liggen op het regelen van schulden, in plaats van het oplossen van schulden. Het nodeloos voortzetten van betalingsregelingen met schuldeisers, zonder toekomstperspectief, is onwenselijk. De schulden dienen binnen een vastgestelde periode opgelost te worden zoals binnen de Wsnp het geval is.

Een ieder die met schuldhulpverlening te maken heeft en zijn of haar oor te luisteren legt, weet dat in de schuldhulpverlening sprake is van foutieve aannames. Het bezit van een eigen huis zou een toelating tot de schuldsaneringsregeling in de weg staan, evenals CJIB-schulden, belastingschulden en fraudeschulden. Allemaal aannames die geheel of gedeeltelijk onjuist zijn, maar waar wel de nodige consequenties aan verbonden worden en een toelating tot schuldhulpverlening bemoeilijken.

Het is dan ook zaak om niet verder af te wachten, totdat de wettelijke schuldsaneringsregeling tot een marginaal onderdeel van de faillissementswet is gereduceerd.

Mensen met een problematische schuldenlast komen niet meer daar terecht waar zij terecht zouden moeten komen. Of het nu gaat om civiele bewindvoerders, schuldhulpverleners, schuldhulpmaatjes of wijkteams, het zijn allemaal organisaties die baat hebben bij het zolang mogelijk onder zich houden van de hulpvrager. Wij kennen vanuit de praktijk de mensen die jaren hebben doorgemodderd in een of ander schuldentraject voordat zij uiteindelijk in de Wsnp terecht kwamen. Het is dan ook de hoogste tijd om het roer om te gooien en mensen met een problematische schuldenlast weer te helpen door ze een schuldenvrije toekomst te bieden, waarvoor de Wsnp ooit is uitgevonden.

De oplossing moet vanuit de basis komen en dat zijn aan de ene kant de rechtbanken en aan de andere kant wij, de Wsnp bewindvoerders - en liefst ook van de gemeenten. Ons voorstel houdt in dat er voor de toelating tot de Wsnp wel een minnelijk traject moet worden gehouden, maar dat er een tijdslimiet c.q. maximale duur moet komen aan dit minnelijke traject. Ditzelfde geldt overigens ook voor mensen die onder civiel bewind staan en waar nog geen gebruik wordt gemaakt van bestaande schuldhulpverlening. Ook aan het zelf regelen van de schulden door de civiele bewindvoerder moet een limiet worden gesteld. Hetzelfde geldt voor schuldhulpmaatjes, wijkteams of vergelijkbare instellingen die zich met personen in schuldsituaties bezighouden.

De maximale duur die wij voorstellen is zes maanden. Gezien de ervaring die wij zelf hebben met schuldhulpverlening is deze termijn voldoende om een minnelijk traject op te zetten en al dan niet te laten slagen. Iedereen die dus langer dan zes maanden bij

een schuldhulpverlenende organisatie staat ingeschreven, onder civiel bewind staat of zich in een vergelijkbare situatie bevindt, heeft recht om een verzoek tot toelating tot de Wsnp in te dienen. In eerste instantie zou de gemeente waar de schuldhulp is aangevraagd na het verlopen van de termijn van zes maanden, gedwongen moeten worden een Wsnp aanvraag in te dienen. Indien dit niet gebeurt, zou de rechtbank er mee akkoord moeten gaan dat een te lang traject een mislukt traject is en dat een schuldenaar zelf een Wsnp aanvraag zou moeten kunnen doen. In deze afweging kan de rechtbank een belangrijke rol vervullen.

Als de schuldenaar zelf een Wsnp-verzoek indient, zou het kunnen voorkomen dat een ingediend Wsnp-verzoek niet volledig is en noodzakelijke formulieren (art. 285 Fw) ontbreken of onvolledig zijn. De rechtbank zou vervolgens een aan het arrondissement verbonden Wsnp bewindvoerder kunnen verzoeken om de ontbrekende gegevens zo spoedig mogelijk en volledig in orde te maken, zodat het verzoek door de rechtbank kan worden behandeld. De aangewezen bewindvoerder moet dit op basis van een toevoeging kunnen doen, zoals de Wsnp bewindvoerders nu ook een toevoeging kunnen krijgen voor het aanvragen van een voorlopige voorziening.

Wsnp bewindvoerders staan regelmatig in contact met diverse civiele bewindvoerders. Ons bureau is gestart met een informatie-uitwisseling met de ons bekende civiele bewindvoerders, om zicht te krijgen op de redenen waarom schuldenaren geweigerd worden aan de poort van de gemeentelijke/mannelijke schuldhulpverlening. Tevens gaan zij voor ons bureau inventariseren hoe lang de schuldhulptrajecten van hun klanten duren: wij zullen de onderzoeksresultaten rapporteren aan schuldhulp en rechtbank.

Wij willen dat mensen met een problematische schuldenlast weer naar de toekomst kunnen kijken en binnen een vastgestelde termijn zicht hebben op een schuldvrije toekomst waarin zij een nieuwe start kunnen maken. Als volwaardige mensen deel kunnen nemen aan de samenleving. Het is aan ons allen om via diverse kanalen een nieuwe impuls te geven aan de Wsnp 2.0. Indien de genoemde partijen mee willen gaan met onze gedachtegang, moeten we beginnen om civiele bewindvoerders duidelijk te maken dat er een oplossing is voor hun klanten en dat ze via de rechtbank en de Wsnp bewindvoerder een uitweg hebben om geholpen te worden. Vervolgens zullen gemeenten, schuldhulpverleners, maar ook schuldenaren op de hoogte moeten worden gebracht van het bestaan van de genoemde oplossing. Het is in het belang van de schuldenaar, schuldeisers en de hele maatschappij dat de schuldenproblemen worden opgelost en de schuldenaar weer zicht heeft op een schone lei. Om dit te bereiken moeten we met z'n allen aan de slag en een nieuwe weg inslaan. Bij de huidige hulpverlening zal een bewustwordingsproces in gang gezet moeten worden en zullen methodieken aangepast moeten worden. De Wsnp verdient een nieuwe kans.

Aan de slag!

**Pim Zijp, is vijftien jaar Wsnp bewindvoerder en werkzaam bij Fidus Bewindvoering en Advies te Castricum.*

***Marijke Willebrands, is elf jaar Wsnp bewindvoerder en eveneens werkzaam bij Fidus Bewindvoering en Advies te Castricum.*

09 - Afscheid van een redacteur/ oprichter

1. Inleiding

Dit artikel is mijn afscheidartikel als redacteur van *WSNP Periodiek*. Beide oprichters van het tijdschrift nemen afscheid als redacteur en maken plaats voor nieuwe redacteurs. Gelukkig is de animo voor ons blad nog steeds groot en konden we vrij gemakkelijk onze plaats afstaan. We wensen mr. Christiane Koppelman veel succes en plezier toe in het werk als redacteur van *WSNP Periodiek*.

In dit afscheidartikel kijk ik kort terug op het eerste nummer van de nieuwsbrief 'Wettelijke schuldsanering', de voorloper van *WSNP Periodiek*. In een afscheidartikel mag ik ook wat meer laten zien van mijn persoonlijke beweegredenen om deze stap te nemen. Het afscheid nemen als redacteur gaat samen met een stap terug in mijn onderneming.

2. Twintig jaar Wsnp

In oktober 2008 kwam de eerste nieuwsbrief 'Wettelijke Schuldsanering' uit. Als opening een opiniestuk en verder een aantal zaakinhoudelijke stukken. Ik weet nog dat ik de eerste versie van het opiniestuk schreef. Dit was een tirade tegen de NVVK en hun lobbyvoering. Het artikel was veel te scherp voor publicatie en in de gepubliceerde versie is het afgezwakt tot *'De NVVK en de Raad voor Rechtsbijstand hebben zich gevonden in het begunstigen van het minnelijke traject ten nadele van het wettelijke traject'*. Aan professor B. Wessels en aan de toenmalige Recofa-voorzitter mr. B. Engberts werd verzocht een reactie te geven op de vraag hoe men terug kijkt op 10 jaar Wsnp en hoe de nabije toekomst van het wettelijke traject er uitziet. De antwoorden van beiden zullen vermoedelijk niet veel afwijken bij de vraag 'hoe terug te kijken op 20 jaar Wsnp'.

Anno 2018 is de NVVK nog steeds de toonaangevende instantie in Den Haag, als het gaat om de schuldenproblematiek. Buiten 'Den Haag' speelt de NVVK steeds minder een rol. De beschermingsbewindvoerders hebben de hulpverleningsbranche overgenomen. Daar waar de beschermingsbewindvoerders wel in staat zijn geweest in Den Haag iets voor elkaar te krijgen (o.a. invoer van het schuldenbewind) komen de bewindvoerders Wsnp niet erg ver. Dat is jammer, want de burgers/ondernemers met schulden wordt een uniek product onthouden. Bedrijven die beide producten (beschermingsbewind en Wsnp) aanbieden, hebben inmiddels meer zakelijke belangen bij beschermingsbewind dan bij Wsnp.

3. De 'redding' van de Wsnp

Zelf zou ik willen pleiten om 'schuldenbewind' na één jaar automatisch door te leiden naar de Wsnp. Als het de beschermingsbewindvoerder niet lukt om in een jaar een schuldregeling te treffen, dan kan geconstateerd worden dat het minnelijke traject is mislukt. Verder dient een burger of ondernemer recht te krijgen op 'Wsnp'. Een vrije keuze tussen minnelijk en wettelijk. Als de schulden te goeder trouw zijn, dan dient een schuldenaar recht te krijgen op directe toelating tot de Wsnp.

De Wsnp is nog steeds een superieur product en heeft een hoopvolle toekomst, alleen moet wel dat ene zetje worden gegeven.

4. Privé een stapje terug

Op 23 juni 1979 ben ik op zestienjarige leeftijd begonnen met werken. De eerste twintig jaar in de bakkerij-branche en de volgende (bijna) twintig jaar in de insolventie-branche. De afgelopen jaren waren erg druk. Bureau Benedictus BV groeide uit van een man/vrouw bedrijf naar een bedrijf met 17 medewerkers. In de jaren 2008-2014 was de crisis op het hoogtepunt en die periode heeft achteraf een wissel

getrokken op mijn gezondheid. Tegelijkertijd speelde er in mijn leven ook een andere omwenteling. Als Fries met nog een heel klein beetje Joods bloed heb ik altijd interesse gehad in het christelijke geloof en in alles wat met Israël te maken heeft. Toch was mijn geloof een dood geloof, het geloof was ondergeschikt aan alle andere facetten in het leven. In 2013 veranderde dit. In dit 'artikel' ga ik daar niet verder op in, maar ik ben God erg dankbaar voor deze omwenteling. Door mij zakelijk terug te trekken, kan ik aan deze roeping meer tijd besteden.

Een grote uitdaging die ik heb, is de toekomst van mijn kantoor. De zelfstandigheid van het kantoor en de positie van mijn medewerkers vind ik hierbij belangrijker dan aandeelhoudersbelangen. Ik hoop (voor minder uren) nog lange tijd als bewindvoerder Wsnp werkzaam te zijn voor Bureau Benedictus, maar iemand anders

zal de kar moeten trekken. Misschien is dit bij het uitkomen van deze uitgave van *WSNP Periodiek* al geregeld, misschien ook niet.

5. Tot slot

De nieuw samengestelde redactie wens ik veel succes bij hun werk en ik hoop dat de redacteuren het wettelijke traject positief zullen blijven benaderen. Met iedereen die de Wsnp een warm hart toedraagt, hopen we na december 2018 het twintigjarig bestaan van de Wsnp te vieren. Ondanks dat ik zelf minder en in de luwte ga werken, komen we elkaar vast nog wel eens tegen.

De hartelijke groeten
vanuit Garyp,
Geert Benedictus

10 - Mede-eigendom in de Wsnp

Berend Engberts

Hof Den Bosch

16 november 2017,

ECLI:NL:GHSHE:2017:4948

Rb. Zeeland-West-Brabant 19 april 2017,

ECLI:NL:RBZWB:2017:8730

1. De samengevatte casus

In deze zaak zijn de schuldenaar en haar twee broers de erfgenamen in de nog niet verdeelde nalatenschap van hun moeder. Tot die nalatenschap behoort een woning met een waarde van ongeveer € 775.000 en met een geschatte overwaarde van € 600.000. Een van de hypotheekhouders (de bank) heeft

de executieverkoop van de woning in gang gezet maar daarna wel tijd gegeven om tot onderhandse verkoop te komen. De Wsnp-bewindvoerder heeft de broers bericht van plan te zijn om het aandeel van de schuldenaar in de woning te verkopen ten behoeve van de schuldeisers. Zij heeft enige tijd later een verzoekschrift tot machtiging te gelde maken van de woning (art. 3:174 BW) ingediend bij de rechtbank. Eén broer voert verweer, stellende dat een gedeelte van de woning onder ontbindende voorwaarde is verkocht en dat de hypotheekschuld daaruit kan worden voldaan, zodat er geen sprake is van spoedeisendheid. Eigenlijk wil, aldus de broer, de bewindvoerder verdeling van de nalatenschap. Dit is geen gewichtige reden in de zin van art. 3:174 BW. Voor verdeling staat de weg van art. 3:185 BW open (zie hierover par. 5).

De rechtbank heeft de bewindvoerder gemachtigd om de woning te verkopen zonder

dat hiervoor de medewerking van de broers nodig is en om daarvoor een makelaar of andere derde in te schakelen waarvan de kosten ten laste van de verkoopopbrengst gebracht kunnen worden. Bovendien heeft de rechtbank bepaald dat de beschikking van de rechter in de plaats komt van de voor de notariële overdracht noodzakelijke toestemmingen of handtekeningen van de broers. De verweer voerende broer is in hoger beroep gekomen van deze beschikking. Zijn bezwaar is dat de rechtbank het belang van de schuldeisers van de zus boven zijn belang en dat van zijn broer heeft gesteld. Bij verkoop door de bewindvoerder zijn er onvoldoende garanties voor een zo hoog mogelijke opbrengst. Ten tweede is het voorste deel van de woning inmiddels verkocht. Daarmee moet rekening worden gehouden. Later in de procedure blijkt dat die koopovereenkomst is ontbonden, zodat dit bezwaar vervalt. Het hof oordeelt dat de rechter op grond van art. 3:174 BW een vordering tot verdeling van mede-eigendom kan geven als dat nodig is voor *'de voldoening van een voor rekening van de gemeenschap komende schuld.'* Aan deze voorwaarde is voldaan omdat de hypotheekschuld (van de gemeenschap, zijnde de onverdeelde nalatenschap) moet worden voldaan. Het verzoek is daarom in beginsel toewijsbaar. Omdat het gaat om een discretionaire bevoegdheid moeten wel de belangen van de partijen (broers en de zus/schuldenaar) tegen elkaar worden afgewogen. Alle partijen hebben baat bij een zo hoog mogelijke verkoopopbrengst. De dreiging van een executieverkoop door de hypotheekhouder is weer actueel met de ontbinding van de (deel)koopovereenkomst. Er zijn geïnteresseerden in de koop maar er is nog niets definitief. Gelet op de met de verkoop gemoeide tijd, ook als de termijn van de schuldsanering tot vijf jaar zou worden verlengd, heeft de bewindvoerder een voldoende zwaarwegend

belang bij de verzochte machtiging tot verkoop in het bijzonder ook voor het geval lopende onderhandelingen op niets zouden uitlopen. Het belang van de broer bij voortduren van onbelemmerd onderhandelen weegt daartegen niet op, mede omdat de bewindvoerder te kennen heeft gegeven dat zij de machtiging pas bij botsing van de verschillende belangen zal gebruiken en dat voor verkoop door de bewindvoerder toestemming van de rechter-commissaris nodig is.

2. Inleiding

De uitspraken van Rechtbank Zeeland-West-Brabant en Hof Den Bosch zijn een mooie aanleiding om stil te staan bij het geval dat de schuldenaar mede-eigenaar is van een woning. In deze noot zal ik de wettelijke regeling van mede-eigendom (gemeenschap) bespreken en speciaal ingaan op de mogelijkheden en bevoegdheden van de bewindvoerder. Dit zijn de in de uitspraken genoemde machtiging tot tegeldemaking (verkoop) en de vordering tot verdeling. De positie van de bank (hypotheekhouder) komt eveneens aan bod. De genoemde uitspraken illustreren dat verkoop van de woning lang kan duren. Daarom wordt ook kort stil gestaan bij de taken en bevoegdheden van bewindvoerder waar het gaat om het beheer van een mede-eigendom-woning. Deze noot is voor een belangrijk deel gebaseerd op een (meeromvattend) artikel dat ik in 2009 schreef voor het *Tijdschrift voor Insolventierecht* onder de titel 'Een halve woning, wat moet ik ermee? Mede-eigendom in insolventies' (*TvI* 2009, 11). Voor meer informatie verwijs ik ook naar Asser/Perrick 3-V 2015/10 en Van Mourik & Schols, Gemeenschap (Mon. BW nr. B9) 2015. Ik ga er hierna van uit dat de nalatenschap enkel de woning omvat.

3. Wettelijke regeling

Voor mede-eigendom van een woning is in het Burgerlijk Wetboek een regeling getroffen. Het gaat om titel 7 van boek 3, getiteld 'gemeenschap'. Gemeenschap is in art. 3:166 BW gedefinieerd als het geval dat een goed¹ aan twee of meer zogeheten deelgenoten toebehoort. Deze regels gelden voor alle gemeenschappen. Dit worden 'eenvoudige' gemeenschappen genoemd. Voor enkele met name genoemde gemeenschappen, zoals (de hier aan de orde zijnde) nalatenschap en de ontbonden huwelijksgemeenschap de belangrijkste zijn, gelden enkele speciale regels (art. 3:189 e.v. BW). Dit worden bijzondere gemeenschappen genoemd. Hieraan is met name bijzonder dat daartoe schulden kunnen 'behoren' (art. 3:192 BW), omdat deze bijzondere gemeenschappen als een afgescheiden vermogen worden beschouwd. Een schuld 'behoort' tot een bijzondere gemeenschap als zij volgens de regels die 'de betrokken rechtsfiguur beheersen' of volgens verkeersopvattingen daartoe moeten worden gerekend. Bij een nalatenschap noemt bijvoorbeeld art. 4:7 BW schulden die tot deze gemeenschap behoren zoals het loon van de vereffenaar. Ik denk niet dat de in deze zaak aan de orde zijnde hypotheekschuld tot de nalatenschap (als bijzondere gemeenschap) behoort. Tot een 'eenvoudige' gemeenschap kunnen geen schulden 'behoren'. Er zijn wel schulden die 'voor rekening van' de gemeenschap komen. Bij verdeling van een eenvoudige gemeenschap worden deze schulden overigens wel in aanmerking genomen.

De schuldenaar is in de genoemde uitspraken dus deelgenoot in een bijzondere gemeenschap, de onderverdeelde nalatenschap, mede inhoudende de onroerende zaak. De schuldenaar heeft zijn beheers- en beschikkingsbevoegdheid over zijn tot de

schuldsaneringsregeling behorende vermogen, waaronder genoemd aandeel, verloren (art. 296 Fw) en de bewindvoerder is belast met het beheer en de vereffening van de failliete boedel (art. 316 Fw). Waar over rechten of bevoegdheden van 'de deelgenoot' en zijn schuldeisers wordt gesproken kan daarom 'de bewindvoerder' gelezen worden.

4. Machtiging tot tegeldemaking

De bewindvoerder in deze zaak verzocht een machtiging om de tot de nalatenschap behorende woning te verkopen – te gelde te maken – op grond van art. 3:174 BW. Iedere deelgenoot kan zo'n machtiging vragen. Dat kan alleen (i) ten behoeve van de voldoening van een 'voor rekening van de gemeenschap komende schuld' of (ii) om andere gewichtige redenen. In dit geval was die voor rekening van de gemeenschap komende schuld (i) de schuld aan de bank (met een hypotheekrecht op de woning). Dat overtuigt in die zin dat de bank (als hypotheekhouder) de executieverkoop had ingezet zodat aangenomen moet worden dat er achterstanden waren en anderzijds deelperkoop geen soelaas bood (zie ook Rb. Arnhem 18 april 2008, LJN BD1764 en Rb. Amsterdam 18 juli 2013, ECLI:NL:RBAMS:2013:6909). Bij het onder (ii) genoemde geval kan gedacht worden aan het geval dat een zoon samen met zijn ouders een woning in eigendom heeft, deze woning verlaat terwijl zijn ouders daar nog in wonen terwijl zij niet in staat zijn de hypotheeklasten te voldoen en de zoon hiervoor hoofdelijk aansprakelijk is met alle risico's van dien (Hof Den Bosch d.d. 27 februari 2003, LJN AF6135). Als gewichtige reden kan ook gelden de situatie dat de tot een gemeenschap behorende woning sinds een jaar niet meer werd bewoond en langzaam verpaupert terwijl de andere deelgenoot op geen enkele wijze meewerkt om uit de impasse te raken.

Een derde voorbeeld kan ontleend worden aan het artikel van Arnoud Noordam in dit tijdschrift getiteld 'Boedelverdeling, hypotheek en schuldsanering' (*WP*, 2015/03). Daarin is besproken het uit Rb. Gelderland 31 maart 2015 ECLI:NL:RGBEL:2015:2439 kenbare geval dat man en vrouw gescheiden zijn, de vrouw de schuldsaneringsregeling in wil en zij de rechter vraagt om haar te machtigen het huis waarin de ex-man met kinderen woont te verkopen; o.a. met het oog op de schone lei voor de vrouw als zij in de schuldsaneringsregeling komt. De rechtbank weigert dit verzoek omdat er geen gewichtige reden voor verkoop is omdat de man de (hypotheek)lasten kan betalen en het belang van de vrouw om beroep op de schuldsaneringsregeling te doen in dat licht niet zwaarwichtig genoeg is.

Met de term machtiging wordt tot uitdrukking gebracht dat de beschikking van de rechter de deelgenoot jegens derden bevoegd maakt. Als de woning (al dan niet met machtiging tot tegeldemaking) is verkocht zal de opbrengst verdeeld moeten worden. Dit zal bij mede-eigendom van woningen geen probleem zijn omdat vrijwel steeds duidelijk is welk aandeel iedere deelgenoot in de gemeenschap heeft. In veel gevallen zal de bewindvoerder na de verkoop in overleg met de andere deelgeno(o)t(en) tot een wijze van verdeling van de opbrengst komen. In art. 3:183 BW wordt de deelgenoten die vrijheid gegeven. In lid 2 is echter bepaald dat de verdeling bij notariële akte moet geschieden en dat deze door de kantonrechter moet worden goedgekeurd indien de deelgenoten niet allen het vrije beheer over hun goederen hebben. Dit zou betekenen dat de Wsnp-bewindvoerder, tenzij de schuldenaar (ook) onder beschermingsbewind is gesteld, niet zelf met de deelgenoten tot een verdeling kan komen.² Erg logisch is dit niet, omdat de bewindvoerder zelf onder

toezicht van een rechter-commissaris staat en ook toestemming tot verdeling nodig zal hebben. Ik meen dat de wetgever dit over het hoofd heeft gezien en dat de bewindvoerder zelf tot een verdeling kan komen met de andere deelgenoot en dat hij daarna kan volstaan met het vragen van toestemming aan de rechter-commissaris.³ Ik wijs erop dat de rechter op grond van art. 3:183 lid 2 BW dispensatie van dit vormvoorschrift kan verlenen.

5. De vordering tot verdeling

Algemeen

Op grond van art. 3:178 BW is iedere deelgenoot gerechtigd tot het instellen van een vordering tot verdeling, tenzij uit de aard van de gemeenschap anders voortvloeit. Bij de rechtbank wees de verweer voerende broer al op deze mogelijkheid. Ook een schuldeiser van een deelgenoot kan verdeling van die gemeenschap vorderen, maar niet verder dan nodig is voor het verhaal van zijn vordering (art. 3:180 lid 1 BW). De bewindvoerder is dus langs twee kanten bevoegd de verdeling te vorderen.

Gevorderd kan worden de wijze van verdeling te gelasten of de verdeling zelf vast te stellen (art. 3:185 BW). In het eerste geval moet door middel van levering nog uitvoering worden gegeven aan de door de rechter gelaste verdeling. In het tweede geval wordt de verdeling met eigendomstoeiwijzend effect vastgesteld. Er is dan geen leveringshandeling meer nodig. In dit geval zal de rechterlijke uitspraak in de openbare registers kunnen worden ingeschreven (zie art. 3:17 lid 1 sub e BW). In de literatuur wordt de rechter afgeraden de verdeling zelf vast te stellen als het gaat om registergoederen, omdat hij (over het algemeen) geen ervaring heeft met het redigeren van de gebruikelijke voorwaarden en

bepalingen en het de voorkeur verdient dat de notaris bij het opstellen van een leveringsakte wordt ingeschakeld.⁴

Als wijzen van verdeling wordt in de wet een aantal voorbeelden genoemd. In ons voorbeeld ligt voor de hand dat een verdeling wordt gevorderd waarbij een of meer van de deelgenoten het aandeel van de schuldenaar overnemen tegen vergoeding (art. 3:185 lid 2 onder b BW). Zie bijvoorbeeld Rb. Utrecht 12 december 2007, LJN BB9776. Dit kan zelfs tegen de zin van de overnemende deelgenoot. In ons voorbeeld zou de rechter dan kunnen gelasten dat de woning wordt toegedeeld aan de andere deelgenoten onder de verplichting om de hypothecaire schuld voor hun rekening te nemen en wegens overbedeling uit te keren aan de bewindvoerder een derde van het verschil tussen de waarde van de woning en het bedrag van de hypotheekschuld. Dit vergt wel medewerking van de bank als hypotheekhouder, zie hierna. De rechter zal dit uiteraard alleen doen als de financiële positie van de andere deelgenoot zodanig is dat deze een en ander kan financieren (en de extra lasten kan dragen). Een andere mogelijkheid is verdeling van de netto-opbrengst van het goed of een gedeelte daarvan nadat dit op een door de rechter bepaalde wijze zal zijn verkocht (art. 3:185 lid 2 onder c BW). Bij een woning zal verkoop van een gedeelte daarvan in de praktijk heel lastig zijn, zodat resteert de verkoop van de gehele woning.

Het kan ook zijn dat de rechter de verdeling niet gelast, maar het laat bij een bevel aan de deelgenoten om mee te werken aan een ten overstaan van een notaris vast te stellen verdeling.⁵ Het verdient aanbeveling om voor dat geval tevens direct te vragen om benoeming van een zogeheten onzijdig persoon die de onwillige deelgenoot vertegenwoordigt bij

de verdeling en zijn/haar belangen behartigt (art. 3:188 BW). De onzijdig persoon zal ook hetgeen de deelgenoot ingevolge de verdeling toekomt in ontvangst nemen. Indien de notaris partijen niet kan verenigen, legt hij dat vast in een proces-verbaal (art. 678 lid 1 Rv). Als de verdeling met medewerking van een onzijdig persoon plaatsvindt moet dit bij notariële akte en behoeft deze de goedkeuring van de kantonrechter (art. 3:183 BW). Op de noodzaak van deze goedkeuring ben ik in paragraaf 4 al ingegaan. Al met al kan dit een ingewikkelde procedure zijn.

Voor rekening van de gemeenschap komende schulden en schulden aan de gemeenschap

Hiervoor is al vermeld dat (eventuele) schulden tot een bijzondere gemeenschap, zoals de onverdeelde nalatenschap, kunnen behoren (art. 3:192 BW). Indien sprake is van een ‘eenvoudige’ gemeenschap zoals in het geval dat een schuldenaar samen met een ander een woning bezit, zijn er voor rekening van de gemeenschap komende schulden. Deze worden bij de verdeling betrokken. Dit volgt uit art. 3:178 lid 2 BW waarin is bepaald dat op verzoek van een deelgenoot de rechter voor wie de vordering tot verdeling aanhangig is, kan bepalen dat sommige opeisbare, voor rekening van de gemeenschap komende schulden moeten worden voldaan voordat tot de verdeling wordt overgegaan. Als de partner van schuldenaar bijvoorbeeld het dak van de woning heeft laten repareren en de rekening is nog niet voldaan dan moet zo’n schuld moet bij de verdeling worden betrokken.

Op grond van art. 3:184 lid 1 BW kan de andere deelgenoot bovendien verlangen dat op het aandeel van de schuldenaar wordt toegerekend hetgeen deze aan de gemeenschap schuldig is. Als de partner van de schuldenaar

het dak van de woning heeft laten repareren en de rekening heeft betaald dan heeft de partner (uitgaande van een mede-eigendom in gelijke delen) een vordering op de schuldenaar ter hoogte van de helft van die rekening. De toerekening van art. 3: 184 BW – in het voorbeeld de helft van de reparatienota, wordt in mindering gebracht op de helft van de (over) waarde van de woning – geschiedt ongeacht de gegoedheid van de schuldenaar. In lid 2 is bepaald dat deze toerekening niet mogelijk is ten aanzien van schulden onder een opschortende voorwaarde. Maar deze beperking geldt niet voor de deelgenoot van wie de andere deelgenoot in de schuldsaneringsregeling ‘zit’ (art. 313 jo. 56 Fw). Dit is bijvoorbeeld van belang als de andere deelgenoot hoofdelijk aansprakelijk is voor een schuld en de schuldenaar jegens de betalende deelgenoot voor een gedeelte draagplichtig is. Dit artikel voorkomt dat de deelgenoot zijn regresvordering niet kan innen. In beide gevallen - art. 3:178 lid 2 en 184 lid 1 BW - worden schulden van de schuldenaar (aan de gemeenschap) gedwongen voldaan, in het tweede geval door toerekening. Deze toerekening lijkt op verrekening, maar moet daarvan worden onderscheiden. Bij toerekening als hier bedoeld gaat het om de situatie dat de positie van debiteur en crediteur in één hand komt. Daarom kan beter van berekening in plaats van verrekening gesproken worden.

Waardering

De waardering van de woning dient in beginsel te geschieden naar de waarde op het ogenblik van de verdeling. In de wet wordt niet aangegeven welke waarde bij de verdeling moet worden gehanteerd. Voor beantwoording van die vraag zal rekening moeten worden gehouden met hetgeen voor de betrokken deelgenoot de waarde van het toebedeelde is. In dit geval is sprake van een woning. Bij de

verdeling moet deze woning in beginsel worden gewaardeerd als een woning die bij verkoop leeg opgeleverd wordt. Dit geldt ook als het gaat om de waardering van een door de erfflater met zijn echtgenoot bewoonde woning (HR 13 december 1995 BNB 1996, nr. 70c). Steeds geldt dat de eisen van redelijkheid en billijkheid een andere waardering kunnen meebrengen. Gedacht kan worden aan waardering op agrarische waarde in het geval dat een boerderij aan een zoon wordt toebedeeld die daar al jaren werkzaam is. Hij krijgt dan als het ware zijn bron van inkomsten toebedeeld. Zie ook Hof Amsterdam 23 november 1995, NJ 1997, 725.⁶ Toedeling en waardering van het toegedeelde zijn aldus met elkaar verbonden. Eventueel kan waardering door een deskundige aan de orde zijn.

6. De positie van de bank

Tot nu toe heb ik geen speciale aandacht besteed aan de positie van de bank. In veel gevallen van mede-eigendom zal sprake zijn van een hypotheekschuld aan de bank. Het is mijns inziens niet zo dat de bank – als schuldeiser – medewerking moet verlenen aan een verdeling. Alleen de schuldeiser die een bevel tot verdeling heeft verkregen moet medewerking verlenen (art. 3: 180 en 181 BW). In praktische zin is het wel zo dat, zowel bij verkoop (tegeldemaking) als bij toedeling van een aandeel aan de andere deelgenoot, de bank medewerking moet verlenen aan de doorhaling van de hypotheek opdat een notariële (transport)akte kan worden opgemaakt. In geval van overwaarde, zoals in ons voorbeeld, zal medewerking van de hypotheekhouder geen probleem opleveren omdat de bank kan worden voldaan uit de (ver) koopprijs of vordering tot overbedeling. Hierbij valt er nog op te wijzen dat de hypotheekhouder van rechtswege een pandrecht op een vordering wegens overbedeling heeft (art. 3: 229 lid 1 BW

en Van Mourik & Schols (zie par. 2), p. 111). In geval van onderwaarde is de positie van de bank niet volkomen duidelijk. Is het dan aan de bewindvoerder om de bank te vragen tot (al dan niet onderhandse) verkoop (van het aandeel van de schuldenaar) over te gaan? Uit Hof Amsterdam 26 september 2017, ECLI:NL:GHAMS:2017:3897 kan worden afgeleid – zeker is dit niet – dat een verzoek tot machtiging tot verkoop of tegeldemaking gepaard kan gaan met een veroordeling van de bank om medewerking te verlenen aan ontslag uit hoofdelijke aansprakelijkheid. Verdedigd kan voorts worden dat (ook) bij verdeling waarbij de andere deelgenoot het aandeel (in de gemeenschap) van de schuldenaar overneemt, sprake is van een vorm van tegeldemaking zodat de vordering van de bank op de schuldenaar voor de restschuld (uit hoofdelijke aansprakelijkheid) onder de werking van de *schone lei* zal vallen.

7. Het beheer

Het kan enige tijd duren voordat de woning is verkocht of anderszins een regeling is getroffen. Daarom is het goed ook te kijken naar de regels die gelden voor het beheer van een gemeenschappelijke woning. Beheer wordt in art. 3:170 BW gedefinieerd als het verrichten van alle handelingen die voor de normale exploitatie van het goed dienstig kunnen zijn alsook het aannemen van aan de gemeenschap verschuldigde prestaties. Het is mogelijk dat de deelgenoten het gebruik en beheer van de woning bij overeenkomst hebben geregeld (art. 3:168 BW). In de praktijk ontbreekt zo'n overeenkomst vrijwel steeds zodat ik dit niet bespreek. De hoofdregel is (dan) dat het beheer door de deelgenoten gezamenlijk geschiedt.

Handelingen dienend tot gewoon onderhoud of tot behoud van de woning en handelingen die geen uitstel kunnen lijden, kunnen door ieder van de deelgenoten zo nodig zelfstandig worden verricht. Aangenomen wordt dat de desbetreffende deelgenoot de ander niet zonder meer vertegenwoordigt, maar wel een aanspraak – wegens de gemaakte kosten – verkrijgt op die andere deelgenoot.⁷ Als de ene deelgenoot bijvoorbeeld een lekkage aan het dak laat repareren krijgt hij of zij een aanspraak op de andere deelgenoot. Uit art. 3:172 BW volgt dat beide deelgenoten naar evenredigheid van het aandeel in deze kosten moet bijdragen. In dit geval is dat dus de eenderde.

We zagen in de vorige paragraaf al dat bij een verdeling van de gemeenschap – in dit geval op verzoek of vordering van de bewindvoerder – op verlangen van de andere deelgenoot op het aandeel van de schuldenaar dient te worden toegerekend hetgeen schuldenaar aan de gemeenschap schuldig is (art. 3:184 BW). Met betrekking tot de woning zullen schulden ontstaan. Te denken valt niet alleen aan de kosten van onderhoud, maar ook aan premies voor de opstalverzekering of de onroerendzaakbelasting. Als het niet tot een verdeling komt, zal de vraag rijzen of sprake is van boedelschulden. Boedelschulden ontstaan (i) op grond van de wet danwel (ii) omdat zij door de bewindvoerder in zijn hoedanigheid zijn aangegaan, of (iii) omdat zij een gevolg zijn van een handelen van de bewindvoerder in strijd met een door hem in zijn hoedanigheid na te leven verbintenis of verplichting (HR 19 april 2013, LJN BY6108 Koot Beheer/Tideman q.q.). Deze schulden worden wel gezien als kosten die noodzakelijkerwijs zijn gemaakt in het kader van de afwikkeling van de schuldsaneringsregeling. Tegen die achtergrond is het verdedigbaar om de na het begin van de

schuldsaneringsregeling gemaakte kosten van het beheer als boedelschulden te beschouwen. Dit ligt denk ik anders als het om vaste kosten gaat, zoals de onroerendzaakbelasting, die zijn betrokken bij de beschikking van de rechter-commissaris waarbij het zo te noemen vrij te laten bedrag (vtlb) ex art. 295 Fw wordt vastgesteld. Op grond van het vtlb rapport van de Werkgroep rekenmethode vtlb van Recofa wordt bijvoorbeeld rekening gehouden met de premie opstalverzekering en de kosten van klein onderhoud.⁸

8. Slot

De besproken uitspraken laten zien dat de bewindvoerder in staat is om tegeldemaking van een 'halve' woning af te dwingen. Uiteraard is dit alleen interessant als sprake is van overwaarde. Een andere mogelijkheid is het instellen van een vordering tot verdeling. Welke de voorkeur verdient hangt af van de bijzondere omstandigheden.

Bij onderwaarde ligt de zaak gecompliceerder. Er is dan geen direct boedelbelang om actie te ondernemen. Nog daargelaten dat de bewindvoerder veelal niet over (voldoende) geld beschikt om een procedure te starten. Wat dat laatste betreft, heb ik mij laten vertellen dat tegen schuldenaren wordt gezegd dat zij verplicht zijn om zelf, met een eigen toevoegingsadvocaat, een procedure te gaan voeren. Maar ik betwijfel of een dergelijke Wsnp-verplichting bestaat. Daar kan tegenover gezet worden dat, als de woning niet tijdens de schuldsaneringsregeling wordt verkocht en sprake is van onderwaarde, de restschuld niet onder de werking van de schone lei valt.

- 1 *Een goed is niet alleen een (stoffelijke) zaak, maar kan ook een vermogensrecht zijn (art. 3:1 BW).*
- 2 *Mellema-Kranenburg 2015, T&C Burgerlijk Wetboek, art. 3:183 BW, aant. 4.*
- 3 *De bewindvoerder in schuldsaneringsregelingen heeft op grond van art. 326 Fw geen toestemming nodig voor onderhandse verkoop, maar blijkens richtlijn 21 van de Recofa richtlijnen in schuldsaneringsregelingen wordt ervan uitgegaan dat de bewindvoerder desondanks toestemming vraagt.*
- 4 *Hidma 2014, T&C Burgerlijke Rechtsvordering, art. 678 Rv, aant. 2.*
- 5 *Zie verder ook art. 677 Rv.*
- 6 *Dit betrof de werking van een verblijvingsbeding – bij de verdeling van de nalatenschap – in een vennootschapsovereenkomst tussen een zoon en vader/erflater die strekte tot toedeling van de zaken aan die zoon naar de 'agrarische' waarde (die lager was dan de economische waarde).*
- 7 *MvA II, Parl. Gesch. InvW 3, p. 1282.*
- 8 *Zie paragraaf 3.3.8 van voornoemd rapport uit 2018.*

11 - Nader over de conserverende aanslag

Theo Pourw

In WP 2017/04 (p. 29) werd naar aanleiding van de volgende casus aandacht besteed aan de zogenoemde conserverende aanslag. Mevrouw X exploiteerde samen met haar man een restaurant. De man is in 2009 overleden, waarna mevrouw X de exploitatie nog drie jaar heeft voortgezet. Uiteindelijk bleek dat niet goed te gaan en er ontstond een problematische schuldensituatie. Eén van de schulden is een vordering van de belastingdienst op de erfgenamen van de man. De vordering heeft betrekking op de bij het overlijden van de man vrijgevallen ondernemingswinst. Op verzoek van de erfgenamen heeft de belastingdienst een conserverende aanslag opgelegd, waarvoor uitstel van betaling is verleend tot 2019.

Mevrouw X werd toegelaten tot de schuldsaneringsregeling en de rechtbank droeg de bewindvoerder op om uit te zoeken of deze conserverende aanslag onder de werking van de regeling en dus straks onder de schone lei valt. Omdat de bewindvoerder daar niet direct een antwoord op had, werd de vraag voorgelegd aan de redactie.

De conclusie van de redactie luidde dat een belastingschuld ontstaat wanneer het feit waaraan de heffing is verbonden zich heeft voorgedaan (zie bijv. ECLI:NL:PHR:2014:34, gevolgd door de Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2014:630). Dat feit is in dit geval het overlijden van de man. Op dat moment is de belastingschuld ontstaan en de conserverende aanslag is niets anders dan de formalisering van de fiscale aanspraak.

Na enige bespiegelingen over de conserverende aanslag in het algemeen concludeerde de redactie dat - nu de man ruim vóór toelating van mevrouw X tot de schuldsaneringsregeling was overleden en de belastingschuld dus ook ruim vóór de toelating van mevrouw X tot de schuldsaneringsregeling was ontstaan - deze belastingschuld zonder meer onder de werking van de schuldsaneringsregeling valt (art. 299 lid 1 Fw). Dat tien jaar uitstel was verleend voor de betaling van de aanslag (tot 2019) doet daar niet aan af. Na afloop van de uitstelperiode immers móét de aanslag worden betaald.

Deze conclusie werd voorgelegd aan de belastingdienst met het verzoek te laten weten of de redactie het bij het rechte eind had. Het antwoord van de belastingdienst luidde als volgt:

“Het betreft hier een aanslag die op naam staat van de overledene (ingevolge art. 3:58, lid 1 Wet IB), waarvoor de erfgenamen (als rechtsopvolgers onder algemene titel) uitstel hebben verzocht en gekregen o.g.v. artikel 25, zeventiende lid IW 1990 juncto art 5a Uitvoeringsregeling IW 1990. Deze aanslag is geen ‘gewone’ conserverende aanslag. Bij de onderhavige conserverende aanslag staat immers vast dat deze verschuldigd is en (bij een verleend uitstel) na ommekomst van de tien jaar voldaan moet worden. De verschuldigdheid van de aanslag is niet afhankelijk van bepaalde voorwaarden.

Het klopt dat de belastingschuld is ontstaan bij overlijden. De belastingschuldige is echter de overledene. De erfgenamen zijn derhalve niet belastingschuldige. De ontvanger kan zich voor de volledige schuld verhalen (na ommekomst van de tien jaar) op ieder van de erfgenamen. Mits de erfgenamen de nalatenschap zuiver hebben aanvaard.

Indien mevrouw de nalatenschap heeft aanvaard en ze is enig erfgenaam dan kan de vordering van de Belastingdienst meelopen in haar schuldsane-

ring en eventueel eindigen als natuurlijke verbintenis (schone lei). Het verleende uitstel staat hieraan niet in de weg.

Indien er naast mevrouw nog meer erfgenamen zijn dan ligt de zaak iets anders. Ook al loopt de vordering van de Belastingdienst op mevrouw dan mee in haar Wsnp-traject, de ontvanger kan en zal zich dan verhalen op de andere erfgenamen. De andere erfgenamen krijgen dan een regresvordering¹ op mevrouw (de onderlinge verbondenheid is immers naar rato van het erfdeel). Om te bereiken dat mevrouw na ommekomst van de Wsnp zeker geen schulden meer heeft, zouden de erfgenamen de fiscale schuld moeten voldoen en de regresvordering indienen in de Wsnp. Aldus bereik je via een omweg toch de schone lei.”

Een belangrijke aanvulling op de conclusie van de redactie, waarvoor de redactie mevrouw mr. M.C.J. Kop, Landelijk Vaktechnisch Coördinator Invordering van de Belastingdienst zeer erkentelijk is.

Het verhaal is daarmee echter nog niet ten einde. Voor de betaling van de conserverende aanslag is uitstel verleend tot 2019. In afwijking van hetgeen mevrouw Kop beschrijft in de laatste alinea van haar antwoord op de vraag van de redactie, kunnen de andere erfgenamen ervoor kiezen om de conserverende aanslag pas na afloop van het verleende uitstel te voldoen. De schuldsaneringsregeling van mevrouw is dan al afgelopen. De vraag is dan of de regresvordering van de andere erfgenamen nog verhaalbaar is op mevrouw X. Op grond van het bepaalde in art. 299 lid 1 sub e Fw meent de redactie dat dat niet het geval is, mits haar schuldsaneringsregeling is beëindigd met een schone lei (zie onder meer ook Rechtbank Gelderland 25 juni 2014, ECLI:NL:RBGEL:2014:6407).

De bewindvoerder kan derhalve aan de rechtbank rapporteren dat de conserverende aanslag zonder meer ‘meeloopt’ in de schuldsaneringsregeling van mevrouw X en dat eventuele regresvorderingen van de andere erfgenamen kunnen worden ingediend ter verificatie. Na afloop van de schuldsaneringsregeling zijn de regresvorderingen niet langer afdwingbaar, mits de regeling is geëindigd met een schone lei. De enige zorg van mevrouw X is de schuldsaneringsregeling tot een goed einde te brengen.

- 1 Zie over de materie van de regresvordering nader Margreet van Bommel in WP 2016/02, p. 11.

12 - Actuele rechtspraak kort

Publicaties tot en met 31 maart 2018

1. Rb. Noord-Nederland 17 augustus 2017, ECLI:NL:RBNNE:2017:5192

(art. 284, 287 lid 4, 287a Fw)

Toelating tot Wsnp niet mogelijk wegens 10 jaarstermijn 288 lid 2d Fw. Rechtbank wijst de gevraagde voorlopige voorziening –schorsing loonbeslag– toe, hangende het verzoek dwangakkoord van 287a Fw.

Verzoekers hebben in juli 2017 een Wsnp-verzoek ingediend. Nadien hebben zij een primair verzoek dwangakkoord en een verzoek voorlopige voorzieningen ingediend. Het 287 lid 4-verzoek houdt in dat een schuldeiser het derdenbeslag op de UWV-uitkering schorst zolang niet is beslist op het verzoek dwangakkoord. Terwijl de rechtbank het verzoek dwangakkoord eerst op 6 september 2017 zou gaan behandelen, schorst de rechtbank in deze beschikking van 17 augustus 2017 het gelegde derdenbeslag zoals verzocht. Blijkens de wetsgeschiedenis strekt artikel 287 lid 4 Fw ertoe een maatregel te nemen ter overbrugging van de periode tot de beslissing op een Wsnp-verzoek (art. 284 Fw). In reactie op het 287 lid 4 verzoek legde de rechtbank aan verzoekers schriftelijk de vraag voor of een verzoek voorlopige voorzieningen ex art. 287 lid 4 ook gedaan kan worden ter overbrugging van de periode tot de beslissing op het verzoek dwangakkoord. In deze beschikking beantwoordt de rechtbank deze vraag positief. De rechtbank overweegt dat in artikel 287 lid 4 niet staat dat de te treffen voorziening ziet op de periode tot (eventuele) toelating tot de schuldsanering. De tekst van 287 lid 4 verzet zich niet tegen het geven van een voorlopige voorziening totdat op het 287a-verzoek (dwangakkoord) is beslist. De rechtbank oordeelt dat een 287 lid 4-verzoek kan worden toegewezen indien duidelijk is dat het Wsnp-verzoek niet wordt gehandhaafd of niet toewijsbaar is. Bij de beoordeling van het 287 lid 4-verzoek betreft de rechtbank (a) de vraag of toewijzing van het 287a-verzoek waarschijnlijk is, (b) hoe lang het duurt voordat op het 287a-verzoek wordt beslist, (c) de belangen van verzoekers tot staking van de executie (derdenbeslag onder UWV) en (d) het belang van de schuldeiser tot voortzetting daarvan. De rechtbank overweegt voorts dat juist nu toelating tot de Wsnp niet mogelijk is, in verband met de tienjaarstermijn (art. 288 lid 2 onder d Fw), verzoekers des te meer belang hebben bij een reële kans op het slagen van het dwangakkoord en dat die kans beduidend kleiner wordt door het loonbeslag en de daardoor bedreigde stabiliteit. De rechtbank schorst het loonbeslag en de schorsing geldt tot de beslissing op het verzoek dwangakkoord.

2. Hof Den Haag 17 oktober 2017, ECLI:NL:GHDHA:2017:4093 (art. 287a Fw)

Dwangakkoord kan ook opgelegd wanneer schuldenaar slechts één schuldeiser heeft – dat er maar één schuld is, heeft wel invloed op belangenafweging. Hof betreft ook goede trouw bij belangenafweging en wijst 287a-verzoek af.

Verzoekster (appellante) heeft een schuld aan de Belastingdienst van ruim € 53.325 en lost via budgetbeheer € 936,25 op die schuld af. Verzoekster biedt 7,88% op de preferente vordering van de belastingdienst [kennelijk is een deel concurrent waarop verzoekster 3,94% aanbiedt, red.] De rechtbank verklaarde verzoeker niet-ontvankelijk in haar 287a-verzoek. Essentieel voor het karakter van een [dwang-]akkoord is dat er meer dan één schuldeiser bij betrokken is. Nu de Belastingdienst

de enige schuldeiser is, is het aan beide partijen of zij met elkaar een vaststellingsovereenkomst sluiten over deze vordering, aldus de rechtbank. Het hof oordeelt dat een gedwongen schuldregeling ook kan worden opgelegd wanneer de schuldenaar slechts één schuldeiser heeft en deze enige schuldeiser weigert in te stemmen met de voorgestelde schuldregeling. Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat art. 287a Fw heeft te gelden als een alternatief voor de wettelijke schuldsaneringsregeling en is bedoeld om het minnelijk traject te versterken om zo het wettelijk traject te ontlasten. Daarbij past niet een formeel vereiste van pluraliteit van schuldeisers dat immers voor het wettelijk traject ook niet geldt. Het hof verklaart appellante ontvankelijk in haar 287a-verzoek. Na een afweging van de belangen wijst het hof het 287a-verzoek af nu niet is komen vast te staan dat de Belastingdienst in redelijkheid de aangeboden regeling niet heeft kunnen weigeren. Daartoe overweegt het hof dat (a) de belastingschulden zijn ontstaan omdat appellante geen belasting over de door haar ontvangen alimentatie heeft betaald terwijl zij wist dat zij belasting diende af te dragen (hoewel door de Belastingdienst telefonisch anders is medegedeeld). Het hof oordeelt dat de belastingschulden niet te goeder trouw zijn ontstaan en sprake is van verwijtbaar handelen van appellante jegens de Belastingdienst en weegt deze omstandigheid mee in het kader van de belangenafweging. Verder heeft het bestaan van slechts één schuldeiser grote invloed op de belangenafweging, aldus het hof. Tegenover de belangen van de weigerende schuldeiser staan immers geen belangen van met de schuldregeling instemmende schuldeisers, maar uitsluitend de belangen van appellante. De belastingschuld is fors en de aangeboden schuldregeling betreft een aanzienlijk lagere uitkering.

3. Hof Den Bosch 21 december 2017, ECLI:NL:GHSHE:2017:5822 (art. 350 Fw)

Verzoek schuldeiser tot tussentijdse beëindiging ook in hoger beroep afgewezen; door schuldeiser aangevoerde gronden betroffen o.a. samenwonen en auto saniet.

De ex-echtgenote van saniet voert aan dat de schuldsaneringsregeling van saniet tussentijds beëindigd moet worden omdat saniet op meerdere fronten te kort schiet in het nakomen van zijn Wsnp-verplichtingen. Zo stelt zij dat saniet een auto voor de toelating tot de Wsnp om niet op naam heeft gezet van zijn vriendin. Dit zou op de toelatingszitting zijn verzwegen. Daarnaast stelt de ex dat saniet inwonend is bij zijn vriendin en dat de door saniet overgelegde kostgeldovereenkomst (met zijn ouders) onjuist is. De rechtbank beslist dat de schuldsaneringsregeling voortgezet kan worden. De ex-echtgenote van saniet gaat tegen die beslissing in hoger beroep. Saniet voert in hoger beroep aan dat hij reeds ver voor de toelating tot de schuldsaneringsregeling, mede ingegeven door alle problemen die er nog steeds tussen hem en zijn ex zijn, besloten heeft om niet (langer meer) te gaan samenwonen en bij zijn ouders in te trekken. Met betrekking tot het bezit en gebruik van de auto heeft saniet afspraken met de r.c. en de bewindvoerder gemaakt en deze komt hij ook na. Tenslotte stelt saniet dat de ex hem op alle mogelijke wijzen uit de schuldsaneringsregeling wil laten zetten omdat alsdan zijn alimentatieverplichtingen weer zouden herleven. Het hof maakt uit het proces-verbaal van de toelatingszitting op dat saniet zowel zijn (historische) woonsituatie als het bezit en gebruik van zijn auto nader heeft toegelicht. Daarbij komt dat saniet de toenmalige dagwaarde (ten tijde van de toelating tot de schuldsanering) aan de boedel heeft afgedragen. Daarnaast heeft de bewindvoerder verklaard dat saniet alle uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen naar behoren nakomt. Het hof ziet daarom

geen aanleiding om te veronderstellen dat de man zijn ouders geen, dan wel minder kostgeld zou betalen dan in de door hem overgelegde kostgeldovereenkomst staat vermeld of dat hij de bewindvoerder hierover onjuist of niet zou informeren. Het hof bekrachtigt het vonnis van de rechtbank dat de schuldsaneringsregeling dient te worden gecontinueerd.

4. Hof Den Bosch 18 januari 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:174 (art. 352 Fw)

Rb. verleent geen schone lei. Hof verlengt sanering met 18 maanden ondanks verzuim sollicitatieplicht – allerlaatste kans.

De wettelijke schuldsaneringsregeling is op 28 oktober 2014 van toepassing verklaard. De schuldenaar is gedurende de periode 1 april 2017 tot 1 oktober 2017 vrijgesteld van haar sollicitatieplicht in verband met haar psychosociale problematiek. De laatste vier weken van de sanering heeft de schuldenaar voldoende en aantoonbaar gesolliciteerd. In haar eindvonnis oordeelde de rechtbank dat de schuldenaar over het grootste deel van de schuldsanering onvoldoende en niet conform de regels heeft gesolliciteerd. Doordat de schuldenaar lange tijd geen actie ondernam om haar gestelde psychische problemen te onderbouwen is er lange tijd onduidelijkheid blijven bestaan omtrent haar arbeidsongeschiktheid. Bij de toelatingszitting had zij verklaard al lange tijd geen last meer te hebben van deze problematiek. De rechtbank achtte een verlenging van de sanering niet aan de orde en onthoudt de schuldenaar de schone lei. In hoger beroep voert de schuldenaar onder meer aan dat op 21 maart 2017 een verhoor bij de r-c heeft plaatsgevonden; de r-c was bekend met de psychosociale problematiek en heeft daarna besloten de vrijstelling te verlenen – de schuldenaar zou in het eindvonnis niet afgerekend moeten worden op hetgeen zich vóór het verhoor heeft afgespeeld. Het hof stelt vast dat de schuldenaar vanaf de aanvang van de schuldsanering tot de vrijstelling op 1 april 2017 onvoldoende heeft gesolliciteerd. Dat een tijdelijke vrijstelling is verleend van zes maanden verandert daar niets aan; de visie dat met die vrijstelling de periode voorafgaand aan de vrijstelling is getoetst, acht het hof onjuist. Daar staat echter tegenover dat de schuldenaar in de periode na haar vrijstelling tot het eind van de saneringstermijn wel voldoende en aantoonbaar heeft gesolliciteerd. Het betreft een uiterst beperkte periode maar schuldenaar heeft aangegeven zich in staat te achten naar een fulltime arbeidsbetrekking te solliciteren. Het hof begrijpt dat de beschermingsbewindvoerder bereid en in staat is de schuldenaar intensief te begeleiden (in de vorm van zogenoemd mentorschap). Het hof geeft de schuldenaar een allerlaatste kans en verlengt de sanering met 18 maanden gedurende welke periode de schuldenaar zich aan de door het hof nader benoemde verplichtingen dient te houden.

5. Hof Den Bosch 25 januari 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:302 (art. 288 lid 1 sub b Fw)

Rb. wees Wsnp-verzoek af in verband met belastingschulden en terugverkoop woning tegen te lage waarde (hypotheek waarborgfonds). Hof acht schuldenaar wel te goede trouw en past Wsnp toe.

De rechtbank heeft het Wsnp-verzoek van de schuldenares afgewezen op grond van het feit dat de Stichting Waarborgfonds Eigen Woning (NHG) de restant-hypotheekschuld van € 58.027,25 niet heeft kwijtgescholden en omdat de schuldenares niet aannemelijk heeft gemaakt dat zij ten aanzien van het ontstaan en onbetaald laten van de belastingschuld van € 3.837 te goeder trouw is geweest. Volgens de Stichting Waarborgfonds is de schuld niet kwijtgescholden, omdat de

schuldenares niet heeft voldaan aan de criteria dat er sprake moet zijn van goede trouw ten aanzien van het niet kunnen betalen van de lening en omdat er geen sprake was van volledige medewerking aan het vermijden of beperken van verlies. Tijdens de behandeling in hoger beroep is gebleken dat de belastingschuld inmiddels volledig is afgelost. Ook is gebleken dat de schuldenares de hypotheeklasten niet meer kon voldoen, nadat haar toenmalige partner uit eigen beweging zijn arbeidsovereenkomst heeft opgezegd. Schuldenares heeft vervolgens de woning ‘terugverkocht’ aan Woonstichting thuis, waarvan zij de woning in een eerder stadium had gekocht. Voor de terugverkoop heeft er een taxatie plaats gevonden, waarna Woonstichting thuis de woning voor iets meer dan de executiewaarde heeft teruggekocht, onder de voorwaarde dat de schuldenares geen bezwaar zou indienen tegen de koopovereenkomst tussen de Woonstichting thuis en de Rabobank. De schuldenares heeft volledig vertrouwd op de adviezen van de Woonstichting thuis en de Rabobank en is er vanuit gegaan dat de Stichting Waarborgfonds de restschuld zou kwijtschelden. Het hof overweegt dat de schuldenares aannemelijk heeft gemaakt dat haar bij haar handelen ten aanzien van de woning voor ogen stond het oplopen van haar schuldenlast te voorkomen. Het hof overweegt voorts dat *“uit het feitenrelaas zou kunnen worden herleid, althans bepaald niet is uit te sluiten, dat thuis haar winsttoogmerk heeft laten prevaleren boven het directe financieel belang voor de schuldenares”*. Het hof is van oordeel dat de schuldenares aannemelijk heeft gemaakt dat ze ten aanzien van het ontstaan van de schuld aan de Stichting Waarborgfonds te goeder trouw is geweest en laat schuldenares toe tot de schuldsaneringsregeling.

6. Hof Den Bosch 30 januari 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:346

Geschil tussen schuldenaar en voormalig bewindvoerder over mogelijkheid kwijtschelding gemeentelijke heffing en verschuldigheid eigen bijdragen in gevoerde procedures. Geen aansprakelijkheid bewindvoerder.

Op 7 mei 2012 is door rechtbank de schone lei aan schuldenaar verleend. Vervolgens heeft de schuldenaar de bewindvoerder aansprakelijk gesteld op grond van onrechtmatige daad danwel toerekenbare tekortkoming voor een bedrag van twee keer € 6.599,50. Het eerste bedrag van € 6.599,50 ziet op vergoeding van materiële schade en het tweede bedrag op vergoeding van immateriële schade, te weten o.a.: jarenlange financiële onzekerheid, gederfde levensvreugde en psychische schade door financiële onzekerheid. De schuldenaar verwijt de bewindvoerder dat deze hem niet heeft geïnformeerd over de mogelijkheid van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, dat aan schuldenaar ten onrechte (te hoge) kosten van rechtsbijstand zijn opgelegd en dat hij is geconfronteerd met een te voorkomen proceskostenveroordeling. De kantonrechter heeft de vorderingen van schuldenaar afgewezen. Het Hof Den Bosch stelt bij de beoordeling voorop dat een bewindvoerder in zijn hoedanigheid hoort te handelen, zoals kan worden verlangd van een redelijk bekwaam en redelijk handelend vakgenoot in de omstandigheden van het geval.

Het eerste verwijt, inhoudende dat de bewindvoerder de schuldenaar niet heeft geïnformeerd over de mogelijkheid van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen verklaart het hof ongegrond. Het hof wijst daarbij onder andere op het feit dat de schuldenaar in 2008 kwijtschelding heeft verzocht bij de gemeente, dus kennelijk op de hoogte was van de mogelijkheid.

Het hof verklaart ook het tweede verwijt, inhoudende dat de schuldenaar de hoge eigen bijdragen voor door hem gevoerde procedures niet zou zijn verschuldigd, als de bewindvoerder de procedures zou hebben ‘overgenomen’, ongegrond. De bewindvoerder heeft aannemelijk gemaakt dat voor

elke toevoeging peiljaarverlegging is aangevraagd en dat de hogere eigen bijdrages (inmiddels schulden geworden, *red.*) het gevolg zijn van de gebruikelijke latere (her)controle.

Ook het derde verwijt wordt door het hof ongegrond verklaard. Dit verwijt bestaat erin dat de schuldenaar ten onrechte is veroordeeld tot een proceskostenveroordeling in een procedure van de schuldenaar tegen een deurwaarder. In deze procedure is de verkeerde partij gedagvaard door de advocaat van de schuldenaar. De schuldenaar heeft aangevoerd dat deze kostenveroordeling ten laste van de boedel zou zijn gekomen als de bewindvoerder de procedure, zoals dat volgens de schuldenaar had moeten gebeuren, had overgenomen. Het hof overweegt dat de schuldenaar in het geheel niet heeft uitgelegd waarom er een rol voor de bewindvoerder zou zijn weggelegd in deze procedure en dat de schuldenaar zelf, zonder tussenkomst van de bewindvoerder, een advocaat in de arm heeft genomen. Ten aanzien van de vordering tot vergoeding van immateriële schade overweegt het hof dat, nu er geen sprake is van een tekortkoming of onrechtmatig handelen aan de zijde van de bewindvoerder, de vordering moet worden afgewezen.

7. Hof Den Bosch 8 februari 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:547 (art. 288 lid 1 sub a Fw)

Eén schuld aan financieringsmaatschappij (ruim € 114.000). Hof: onvoldoende aannemelijk dat schuldenaar niet kan voortgaan met betalen. Afwijzing Wsnp-verzoek.

Appellante gaat in hoger beroep tegen de uitspraak van de rechtbank om haar niet toe te laten tot de schuldsaneringsregeling. Appellante heeft één schuldeiser: Hypinvest met een vordering van € 114.214,34. Het minnelijke traject is mislukt omdat de enige schuldeiser niet met het aangeboden percentage heeft ingestemd. De rechtbank heeft op de voet van art. 288 lid 1 aanhef en sub a Fw overwogen dat niet voldoende aannemelijk is dat appellante niet zal kunnen voortgaan met het betalen van haar schulden. Appellante heeft niet aangetoond dat de schuldeiser niet bereid zou zijn om genoegen te nemen met een doorlopende aflossing conform de afloscapaciteit van appellante. Dit maakt dat appellante niet aannemelijk heeft gemaakt dat er in haar geval sprake is van een problematische schuldensituatie. In hoger beroep maakt appellante duidelijk dat de schuldeiser niet akkoord gaat met een betalingsvoorstel van € 70,- per maand (haar afloscapaciteit zou € 55,- zijn). Op het moment van de zitting loopt er een betalingsregeling gebaseerd op een berekening van de beslagvrije voet. De beslagvrije voet bedraagt € 300,- per maand, de hierop gebaseerde regeling behelst een maandelijks betaling van € 250,-. Daarnaast voert appellante aan dat de schuldeiser al eens een betaling tegen finale kwijting van € 20.000,- heeft geweigerd. Ook het Hof oordeelt dat appellante onvoldoende aannemelijk heeft gemaakt dat zij niet zal kunnen voortgaan met het betalen van haar schulden. Appellante lost immers nog immer conform afspraak met een bedrag van € 250,- per maand af op haar enige schuld. Appellante heeft geen berekeningen of bewijzen overgelegd waaruit de aard en exacte omvang van de door appellante gestelde problematische financiële situatie genoegzaam kan worden herleid. Daarnaast zijn er volgens het Hof teveel onduidelijkheden over de berekening van het vrij te laten bedrag waaruit zou blijken dat appellante slechts € 55,- per maand beschikbaar heeft voor de schuldeiser. Het verzoek wordt afgewezen, maar het Hof geeft aan dat niets er aan in de weg staat om een nieuw Wsnp-verzoek te doen indien zij door het aflossen van haar schuld aan Hypinvest in de toekomst aantoonbaar in de financiële problemen raakt.

8. Hof Den Bosch 8 februari 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:553**(art. 288 lid 1 sub c en lid 3 Fw)**

Wsnp-verzoeken. Psychosociale problemen, belastingschulden, fraudevordering UWV. Beschermingsbewind. Ambtshalve toepassing hardheidsclausule t.a.v. de man; de vrouw wordt door het hof niet toegelaten.

De rechtbank heeft de Wsnp-verzoeken van schuldenaar en schuldenares afgewezen, omdat zij in verband met hoofdzakelijk psychische klachten, waarvoor ten aanzien van de schuldenares de behandeling nog moet starten, niet in staat zouden zijn de verplichtingen uit de schuldsaneringsregeling naar behoren na te komen en zich in te spannen zoveel mogelijk baten voor de boedel te verwerven. Volgens het hof is er ten aanzien van zowel de schuldenaar als de schuldenares sprake van niet te goeder trouw ontstane schulden in de periode van vijf jaar voorafgaand aan de indiening van de verzoekschriften. Het hof overweegt ten aanzien van de schuldenaar dat uit overgelegde stukken kan worden opgemaakt dat de psychosociale problematiek inmiddels als beheersbaar kan worden beschouwd. Dit staat volgens het hof niet vast ten aanzien van de schuldenares, nu zij nog moet starten met intensieve EMDR-therapie en die behandeling niet eerder is gestart, omdat de schuldenares nog niet 'rustig' genoeg was. Nu naar het oordeel van het hof niet kan worden vastgesteld dat de psychosociale problemen van de schuldenares beheersbaar zijn, heeft de schuldenares niet aannemelijk gemaakt dat zij de verplichtingen uit de schuldsaneringsregeling naar behoren zal (kunnen) nakomen en dat zij zich zal (kunnen) inspannen om baten voor de boedel te verwerven. Het hof past de hardheidsclausule ambtshalve toe en is van oordeel dat zowel de schuldenaar als de schuldenares, onder andere doordat de beschermingsbewinden goed verlopen en er geen nieuwe schulden zijn ontstaan, aannemelijk hebben gemaakt dat zij de omstandigheden die van doorslaggevend belang zijn geweest voor het ontstaan en onbetaald laten van de schulden onder controle hebben gekregen. Dit leidt voor de schuldenaar tot toepassing van de schuldsaneringsregeling, echter niet voor de schuldenares, nu de hardheidsclausule niet ziet op de afwijzingsgrond dat de schuldenares niet aannemelijk heeft gemaakt dat ze de verplichtingen uit de schuldsaneringsregeling naar behoren zal (kunnen) nakomen en zij zich zal (kunnen) inspannen om zoveel mogelijk baten voor de boedel te verwerven.

9. Rb. Noord-Nederland 9 februari 2018, ECLI:NL:RBNNE:2018:771 (art. 287 lid 4 en 301 lid 2 Fw, 476 Rv)

Opgelegde opschorting van beslag via 287 lid 4 Fw dient begrepen te worden als schorsing van beslag (art. 301 lid 2 Fw); werkgever kan loon uitbetalen.

Op grond van een vonnis van 9 mei 2014 legt Zorgverzekeraar *De Friesland* in december 2017 loonbeslag onder de werkgever van verzoeker. Daardoor kan de beschermingsbewindvoerder het budget niet rond krijgen en ontstaan nieuwe schulden. Verzoeker vraagt de rechtbank en krijgt op 12 december 2017 een voorlopige voorziening tot het 'opschorten van het beslag' door *De Friesland*. Volgens *De Friesland* betekent deze opschorting dat werkgever het beslagen loon onder zich dient te houden – *De Friesland* verwijst naar de regeling in artikel 476 Rv. Verzoeker stelt zich in deze vervolprocedure op het standpunt dat de op 12 december 2017 opgelegde voorziening strekt tot het 'schorsen van executie' als bedoeld in artikel 301 lid 2 Fw. Tegen de achtergrond van het oplossen van de schuldenproblematiek en het ingediende Wsnp-verzoek overweegt de

rechtbank dat het beslag niet in het belang is van de gezamenlijke schuldeisers. De rechtbank oordeelt dat, gezien het bijzondere karakter van de Faillissementswet, opschorting van het beslag bedoeld wordt en dat artikel 476 Rv hier niet van toepassing is. De rechtbank bepaalt dat de werkgever geen loon onder zich hoeft te houden en het loon uitbetaalt aan verzoeker.

10. Rb. Den Haag 20 februari 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:2904 (art. 350 Fw; art. 2 Besluit vergoeding bewindvoerder)

Tussentijdse einde sanering. Geen aanvullend looptijdafhankelijk salaris periode tussen Rb-vonnis en Hof-arrest. Wel forfaitaire vergoeding.

De schuldsaneringsregelingen worden door de Rechtbank Den Haag op 6 juli 2017 beëindigd, op 3 oktober 2017 wordt het vonnis door het Gerechtshof Den Haag bekrachtigd. De bewindvoerder doet een verzoek voor vaststelling van het aanvullend salaris en kosten in verband met de voorbereidings-, reis- en zittingstijd die het hoger beroep met zich brengt, inclusief het looptijdafhankelijke deel van de bewindvoerdersvergoeding tot het arrest van het gerechtshof (periode 6 juli 2017 tot 3 oktober 2017). De bewindvoerder voert ter zitting aan dat de toepassing van de schuldsaneringsregeling eerst eindigt op het moment dat de daartoe strekkende beslissing in kracht van gewijsde is gegaan. In het geval van hoger beroep betekent dat, dat de regeling eerst eindigt als het arrest van het hof definitief wordt. Zolang dit nog niet het geval is, lopen de controlerende werkzaamheden en de verslaglegging door de bewindvoerder dan ook door. De rechtbank stelt dat gedurende de periode tussen het vonnis van de rechtbank en de uitspraak van hof van de bewindvoerder terughoudendheid kan worden verwacht ten aanzien van zijn controlerende taak. In het geval dat de schuldsaneringsregeling tussentijds door de rechtbank wordt beëindigd en die tussentijdse beëindiging door het hof wordt bekrachtigd, eindigt de termijn die ingevolge art. 349a Fw voor de schuldsanering geldt door de rechtbankbeslissing en wel op de datum dat de rechtbank die beslissing heeft gegeven. Vanaf dat moment kan de bewindvoerder geen aanspraak meer maken op het looptijdafhankelijke deel van de bewindvoerdersvergoeding. Art. 2 lid 3 van het Besluit vergoeding bewindvoerder schuldsanering bepaalt immers dat de looptijdafhankelijke vergoeding wordt berekend over iedere maand, een gedeelte van een maand daaronder begrepen, gedurende welke de schuldsaneringsregeling in een zaak van toepassing is en artikel 1 (sub g) van dat besluit bepaalt dat onder de looptijd dient te worden verstaan de termijn van de schuldsaneringsregeling zoals bedoeld in art. 349a Fw.

11. Rb. Rotterdam 22 februari 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:1903 (art. 287a Fw)

Schuldhelpverlener niet aangesloten bij NVVK en twee schuldeisers buiten aanbod gelaten. Wel toewijzing dwangakkoord.

Verzoekster heeft de rechtbank op grond van art. 287a Fw verzocht een viertal schuldeisers (van de in totaal 11) te dwingen akkoord te gaan met haar aanbod. Drie schuldeisers laten de rechtbank weten alsnog akkoord te gaan. Alleen de Gemeente Rotterdam volhardt in de weigering omdat de schuldhelpverlenende organisatie (Modus Vivendi) niet aangesloten is bij de NVVK. Verzoekster heeft daarnaast twee schulden die niet zijn opgenomen in het voorstel van de schuldeisers. Het gaat om schulden aan de woningbouwvereniging van € 1.538,00 en aan de Vereniging van Eigenaren van € 568,64. Schuldhelpverlening heeft ter terechtzitting verklaard dat deze schulden niet zijn

meegenomen in het aanbod omdat deze volledig moeten worden voldaan. Verzoekster heeft een koopwoning met een terugkoopgarantie. Er rust een hypotheek op de woning van € 80.000,00. Als de schulden aan de woningbouwvereniging en de VvE niet volledig worden voldaan, heeft de woningbouwvereniging het recht om de woning terug te kopen voor een bedrag van € 69.000,00. De schuldeisers zijn er niet bij gebaat als er een restschuld van € 11.000,00 aan de schuldenlast moet worden toegevoegd, aldus schuldhulpverlening. De rechtbank komt tot oordeel dat de Gemeente Rotterdam gedwongen kan worden om akkoord te gaan nu de vordering van de Gemeente een gering aandeel vormt in de totale schuldenlast (8%) en een ruime meerderheid (10 van de 11) akkoord zijn gegaan. Dat Modus Vivendi niet aangesloten is bij de NVVK doet niet af dat Modus Vivendi als professionele beschermingsbewindvoerder in de zin van art. 1:135 BW op grond van art. 48 lid 1 Wvck bevoegd is om een buitengerechtelijk regeling te beproeven. Het voorstel is goed en controleerbaar gedocumenteerd. Bovendien is het voorstel het uiterste waartoe verzoekster in staat moet worden geacht. Verzoekster is op 5 april 2017 voor 100% arbeidsongeschikt verklaard. Voldoende aannemelijk is geworden dat zij in de komende jaren geen inkomen zal kunnen verwerven dat hoger is dan haar huidige inkomen.

12. Rb. Rotterdam 22 februari 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:1904 (art. 287b Fw)

Verzoekers hebben ziektewetuitkering achtergehouden voor schuldhulpverlener om reiskosten bezoek aan uithuisgeplaatste kinderen te kunnen betalen. Toewijzing voorlopige voorziening tot opschorting executie ontruimingsvonnis.

Verzoekers vragen de rechtbank bij voorlopige voorziening Stichting Woonbron te verbieden een ontruimingsvonnis ten uitvoer te leggen. Verzoekers staan onder beschermingsbewind en worden ook ondersteund door een maatschappelijk werkster. De huurachterstand is ontstaan toen verzoeker de ziektewetuitkering op een aparte rekening ontving, de beschermingsbewindvoerder daar geen weet van had en onvoldoende ruimte had om de vaste lasten te betalen. De ziektewetuitkering ging op aan reiskosten om de uithuisgeplaatste kinderen te bezoeken. Volgens de beschermingsbewindvoerder was er geen opzet in het spel: verzoekers waren zo druk met hun uithuisgeplaatste kinderen dat zij de uitkering waren vergeten te melden. Sinds januari 2018 maakt UWV de uitkering over naar de beheerrekening van de bewindvoerder en deze kan nu de vaste lasten voldoen. De huur wordt weer tijdig betaald en in februari 2018 is aan verhuurder een aflossing betaald van € 500,-. Verweerster is opgeroepen, maar is niet ter zitting verschenen. De rechtbank constateert dat art. 287b Fw geen besliscriterium bevat en zoekt daarom aansluiting bij de belangenafweging tussen verzoeker en schuldeiser, zoals bedoeld in art. 287 lid 4 Fw. De rechtbank oordeelt dat voldoende aannemelijk is geworden dat de lopende huurtermijnen kunnen en zullen worden betaald en dat verzoekers de intentie hebben een behoorlijke schuldregeling aan hun schuldeisers aan te bieden. De rechtbank concludeert dat het belang van verzoekers zwaarder dient te wegen dan het belang van verweerster. De rechtbank schort de tenuitvoerlegging op zolang de lopende huurtermijnen worden betaald en maximaal voor de duur van zes maanden. De rechtbank verklaart verzoekers niet ontvankelijk in hun subsidiaire Wsnp-verzoek nu het minnelijk traject naar verwachting niet op korte termijn zal zijn afgerond; zo nodig kunnen verzoekers te zijner tijd een nieuw Wsnp-verzoek indienen.

13. Rb. Rotterdam 23 februari 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:1959 (art. 350 Fw)

Voordracht r-c, op verzoek bewindvoerder, tot tussentijdse beëindiging afgewezen. Betalingsregeling nieuwe schulden; behandeling psychische problemen en excuses schuldenaar.

De bewindvoerder draagt de schuldsaneringsregeling voor beëindiging voor nu schuldenaar zijn verplichtingen die voortvloeien uit de Wsnp niet voldoet. De rechtbank stelt vast dat er een boedelachterstand is van € 4.685,44, er twee nieuwe schulden zijn van € 466,45 en € 206,50 en dat niet geheel wordt voldaan aan de informatieplicht. Daarnaast had schuldenaar zich onder behandeling moeten laten stellen voor zijn psychische klachten om aan zijn inspanningsverplichting te voldoen. Ten slotte heeft schuldenaar zich meerdere malen onbehoorlijk uitgelaten jegens de bewindvoerder. Ter zitting heeft schuldenaar zijn excuses aangeboden voor de onbehoorlijke uitlatingen. Ter zitting worden afspraken gemaakt dat de beschermingsbewindvoerder (ter zitting aanwezig) en een kennis zullen gaan helpen bij het informeren van de bewindvoerder. Ten aanzien van de nieuwe schuld blijkt nog twee termijnen van € 51,- open te staan. Daarnaast blijkt op de zitting dat schuldenaar voor zijn psychische klachten een behandeling gaat volgen bij de Viersprong, hiermee zal hij voldoen aan de inspanningsplicht. Voorts zegt de beschermingsbewindvoerder toe de boedelachterstand in te lopen met in ieder geval € 50,- per maand en zal hij contact opnemen met de gemeente of het UWV om uit te zoeken waarom het inkomen van schuldenaar onder het vtlb ligt en hij zal dit proberen te veranderen. Verder heeft schuldenaar ter zitting toegezegd akkoord te gaan met de afkoop van de pensioenverzekering. De rechtbank ziet gelet op het voorgaande geen aanleiding om de schuldsaneringsregeling tussentijds te beëindigen.

14. Hof Den Bosch 1 maart 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:864 (art. 284 Fw)

Hof wijst Wsnp-verzoeken echtelieden alsnog toe. Na voortzetting therapeutische behandeling hangende hoger beroep is psychosociale problematiek van de vrouw beheersbaar.

De rechtbank wees de Wsnp-verzoeken van de in gemeenschap van goederen gehuwde verzoekers af wegens gebrek aan goede trouw en bij de vrouw tevens omdat niet voldoende aannemelijk is dat zij tijdens de sanering haar verplichtingen zal nakomen, wegens haar psychosociale problematiek. De man was uitzendkracht, maar heeft inmiddels een vaste baan en werkt meer dan 40 uur per week met uitzicht op een leidinggevende functie. De vrouw werkte voorheen 20 uur maar is nog slechts in staat 8 uur per week te werken, aldus de GZ-psycholoog. De vrouw heeft na de bevalling last gehad van een depressie en de kinderen vragen veel zorg. Het hof oordeelt dat beide appellanten niet te goeder trouw zijn ten aanzien van de aanzienlijke schuld aan het CJIB (twee schulden, totaal € 5.617). Ten aanzien van de man honoreert het hof echter zijn beroep op de hardheidsclausule nu (a) de perikelen met een ex-compagnon van de man, rondom een zakelijke schuld, duurzaam beheersbaar zijn, (b) de man een betaalde dienstbetrekking heeft voor onbepaalde tijd, (c) de woonsituatie stabiel is en (d) de man begeleiding heeft van een beschermingsbewindvoerder. Bij tussenarrest van 1 juni 2017 heeft het hof de man toegelaten tot de Wsnp en de behandeling van het Wsnp-verzoek van de vrouw gedurende een half jaar aangehouden om verzoekster in de gelegenheid te stellen haar behandeling van haar psychosociale problematiek voort te zetten. Op basis van verklaringen van een GZ-psycholoog en cognitief gedragstherapeut oordeelt het hof in zijn eindarrest van 1 maart 2018 dat de problematiek beheersbaar kan worden geacht en niet langer aan toepassing van de schuldsaneringsregeling in de weg staat. Verzoekster is (mede)

aansprakelijk voor het ontstaan van substantiële geldboetes van het CJIB wegens het niet tijdig keuren van een motorvoertuig. Het hof honoreert ook haar beroep op de hardheidsclausule nu deze boetes uitsluitend, althans overwegend door de echtgenoot van verzoekster zijn veroorzaakt. Het hof laat ook de vrouw toe tot de saneringsregeling.

15. Hof Arnhem-Leeuwarden 5 maart 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:2092 (art. 285 lid 1 sub f, 288 lid 1 sub b Fw)

Wsnp-verzoek afgewezen. Kredietbank heeft geen buitengerechtelijke schuldregeling aangeboden voor ex-ondernemer. Overigens gebrek aan goede trouw onbetaald laten schulden.

Verzoekster woont, met haar zoon, in bij haar zus. Zij ontvangt bijstand en betaalt voor de inwoning € 250 per maand. In het verleden exploiteerde verzoekster een eenmanszaak - een (voormalige) onderneming van haar vader. Op 7 april 2010 is zij in staat van faillissement verklaard en op 2 april 2013 is dit faillissement bij gebrek aan baten opgeheven. In 2013 heeft verzoekster, met behoud van uitkering, voor het laatst gedurende twee maanden parttime werkzaamheden verricht in de horeca. De schuldenlast bedraagt in totaal bijna € 295.000. Uitgezonderd een privéschuld van € 1.500 zijn dit allemaal zakelijke schulden aan financieringsinstellingen. In 2017 werd (opnieuw) het faillissement aangevraagd van verzoekster. Zij diende een defensief Wsnp-verzoek in en de rechtbank wees dit verzoek af: Bij gebrek aan duidelijkheid over de schulden (er waren drie schuldenlijsten) is verzoekster er niet in geslaagd aannemelijk te maken dat zij te goeder trouw is geweest. In hoger beroep verklaart het gerechtshof verzoekster echter niet-ontvankelijk bij gebreke van een met redenen omgeven verklaring dat er geen reële mogelijkheden zijn om tot een buitengerechtelijke regeling te komen. De 'open verklaring' die Stadsbank Oost Nederland op 17 november 2017 heeft opgesteld, houdt in: "*De schuldbemiddelingsinstantie, te weten Stadsbank Oost Nederland, heeft de crediteuren namens de verzoeker geen aanbod gedaan, omdat ... Betreft een 'open verklaring'.*" En verder: "*Er is hier geen sprake geweest van een minnelijk traject. Mevrouw is bij ons gekomen om een 'open verklaring' te laten opstellen voor de WSNP i.v.m. een aanvraag persoonlijk faillissement.*" Dit kan niet worden aangemerkt als een door de wetgever vereiste met redenen omklede verklaring, aldus het hof. Dat ten tijde van de afwikkeling van haar faillissement wel inspanningen zijn verricht door schulden af te betalen en betalingsregelingen te treffen -volgens verzoekster is in totaal meer dan € 200.000 door familieleden betaald- maakt dit niet anders. Verzoekster heeft inzake deze inspanningen geen gedocumenteerd inzicht gegeven. Gelet op het tijdsverloop lag het bovendien op haar weg voorafgaand aan het Wsnp-verzoek een nieuw/aangepast voorstel tot een buitengerechtelijke schuldregeling aan haar (huidige) crediteuren te doen. Ten overvloede overweegt het hof dat verzoekster in de afgelopen vijf jaar niet aan haar inspanningsplicht heeft voldaan en om die reden niet te goeder trouw is geweest ten aanzien van het onbetaald laten van haar schulden.

16. Rb. Den Haag 5 maart 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:2447 (art. 350 lid 3 onder f Fw)

Aanschaf auto anderhalf jaar voor aanvang schuldsanering. Verzoek bewindvoerder tot tussentijdse beëindiging afgewezen.

In december 2017 is ten aanzien van de schuldenaar de toepassing van de wettelijke schuldsaneringsregeling uitgesproken. In januari 2018 verzoekt de bewindvoerder tussentijdse beëindiging van de sanering. De bewindvoerder voert daartoe aan: (1^e) in april 2016 heeft de schuldenaar een auto gekocht voor € 7.000, (2^e) van de totale schuldenlast van € 28.000 is € 8.500 ontstaan in 2016, (3^e) volgens de eigen verklaring van de schuldenaar kon hij vier maanden na de aanschaf van de auto zijn schulden niet meer betalen, (4^e) schuldenaar is niet te goeder trouw ten aanzien van het onbetaald laten van zijn schulden, aldus de bewindvoerder. De rechtbank stelt vast dat de schuldenaar in april 2016 een auto-ongeluk heeft gehad waarbij zijn auto *total loss* is geraakt. De verzekeringsmaatschappij keerde een bedrag uit van ruim € 7.500 en maakte dit bedrag rechtsreeks over aan een autobedrijf voor de aanschaf van een nieuwe auto. Aannemelijk is geworden dat de schuldenaar wegens zijn medische situatie is aangewezen op een aangepaste auto en zonder aangepaste auto zich in het geheel niet kan verplaatsen. De rechtbank oordeelt dat in dit specifieke geval niet gezegd kan worden dat schuldenaar niet te goeder trouw is geweest bij het onbetaald laten van zijn schulden en wijst het beëindigingsverzoek van de bewindvoerder af.

17. Hof's-Hertogenbosch 8 maart 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:1025 (art. 288 lid 3 Fw)

Schulden aan Belastingdienst en CJIB niet te goeder trouw. Toepassing hardheidsclausule: beschermingsbewind en recente wending ten goede.

Volgens de rechtbank heeft de schuldenaar niet aannemelijk gemaakt dat hij te goeder trouw is geweest ten aanzien van het ontstaan en onbetaald laten van de schulden in de vijf jaar voor indiening van het verzoekschrift. De rechtbank baseert zich daarbij onder andere op het feit dat de belastingdienst over de jaren 2011 tot en met 2013 € 29.923,-- aan teveel ontvangen kinderopvangtoeslag heeft teruggevorderd. Volgens de belastingdienst heeft de schuldenares niet (tijdig) de juiste gegevens verstrekt om het juiste toeslagbedrag te kunnen vaststellen, waardoor een boete is opgelegd. De rechtbank overweegt dat er in dezelfde periode een schuld aan het gastouderbureau van € 5.820,-- is ontstaan. De rechtbank heeft haar oordeel ook gegrond op het feit dat er zes WHAV-boetes van in totaal € 3.609,-- openstaan. De rechtbank wijst erop dat deze schulden als het gevolg van opgelegde boetes naar hun aard niet te goeder trouw zijn ontstaan. Tenslotte wijst de rechtbank nog op een viertal schulden van in totaal ruim € 5.000,--, die zijn ontstaan in de periode 2012-2013 en die het gevolg zijn van consumptieve aankopen, nadat de schuldenares zelfstandige woonruimte had gevonden. De schuldenares heeft verklaard in die periode geen uitkering en alimentatie te hebben ontvangen. Volgens de rechtbank zijn deze schulden, gelet op het inkomen, aangegaan terwijl er redelijkerwijs geen uitzicht bestond op de aflossing daarvan, zodat de schuldenares niet te goeder trouw is geweest ten aanzien van het ontstaan van de schulden.

De schuldenares heeft ter zitting van de rechtbank verklaard dat zij na haar echtscheiding de financiële zaken niet goed heeft opgepakt en dat zij "*haar hoofd in het zand heeft gestoken*". Tijdens de behandeling door het hof heeft de schuldenares verklaard dat zij, nadat haar toenmalige partner en zij in 2011 uit elkaar zijn gegaan, de financiële administratie ineens alleen diende te doen en

dat zij het allemaal niet zo goed begreep. De schuldenares heeft verklaard dat zij niet direct hulp heeft gezocht, omdat zij dacht dat ze het wel goed deed. Nadat het de schuldenares duidelijk was geworden dat zij de financiën niet meer overzag, heeft zij zich onder beschermingsbewind laten stellen. Dit gaat nu al 2,5 jaar goed. De bewindvoerder spaart en er wordt zoveel mogelijk afgelost. Zo is er bijvoorbeeld al € 5.749,- afgelost aan de belastingdienst.

Het hof oordeelt dat de schuldenares niet aannemelijk heeft gemaakt dat ze te goeder trouw is geweest ten aanzien van het ontstaan van de schulden in de vijf jaar voorafgaande aan de indiening van het verzoekschrift. Het hof is echter van oordeel dat daar tegenover staat dat er sprake is van een evidente wending ten goede en dat aannemelijk is geworden dat de schuldenares de omstandigheden die hebben geleid tot het ontstaan van de schulden onder controle heeft gekregen. Het verzoek tot toepassing van de schuldsaneringsregeling wordt alsnog toegewezen.

18. Hof's-Hertogenbosch 8 maart 2018, ECLI:NL:GHSHE:2018:1031 (art. 350 Fw)

Tussentijdse beëindiging wegens verhuizing, met gevolgen spaarcapaciteit, zonder toestemming bewindvoerder. Boedelafdracht en inlopen boedelachterstand niet middels schenkingen.

Op 10 oktober 2016 is ten aanzien van appelland de schuldsaneringsregeling uitgesproken. De rechtbank heeft de schuldsaneringsregeling op verzoek van de bewindvoerder tussentijds beëindigd. Appelland is zonder toestemming van de bewindvoerder te vragen gaan verhuizen naar een dure woning met een hoge huur van € 800,- om daar samen te gaan wonen met partner en kinderen. Door de verhuizing heeft appelland geen afloscapaciteit meer waardoor hij zijn schuldeisers heeft benadeeld. Appelland stelt in hoger beroep dat hij wel toestemming heeft gevraagd aan de bewindvoerder om te verhuizen en dat de bewindvoerder hem hiervoor toestemming heeft gegeven, althans hem deze verhuizing niet expliciet heeft verboden. Appelland begrijpt dat de verhuizing een negatief gevolg heeft voor zijn schuldeisers en daarom verzoekt hij het hof de schuldsaneringsregeling tot de maximale tijd van vijf jaren te verlengen, waarbij de vader van zijn partner een bedrag van € 250,- in de boedel zal storten. Het hof stelt vast dat de bewindvoerder geen toestemming heeft gegeven voor de verhuizing. Daarbij komt dat appelland had moeten weten dat de nieuwe betalingsverplichting een ingrijpend gevolg voor zijn spaarcapaciteit zou hebben. Een en ander klemt des te meer nu appelland bij het aangaan van de nieuwe huurovereenkomst wist dat hieraan door de bewindvoerder uitdrukkelijk de voorwaarde was verbonden dat niet zijn inkomen, maar het inkomen van zijn partner voor het voldoen van de woonlasten zou worden aangewend. Appelland was bekend dat partner kampte met chronische gezondheidsklachten en dat zij op het moment van het aangaan van de huurovereenkomst niet in staat was om te werken zodat appelland zelf in totaliteit voor de (nieuwe) woonlasten zou gaan opdraaien. Met betrekking tot het verzoek van appelland tot maximale verlenging van de sanering tot vijf jaar waarbij zijn schoonvader € 250,- aan de boedel zal gaan doen wijst het hof er nadrukkelijk op dat noch het inlopen van een ontstane boedelachterstand noch het doen van reguliere boedelafdrachten in beginsel middels schenkingen van derden kan geschieden. Het hof bekrachtigt het vonnis van de rechtbank tot tussentijdse beëindiging van de schuldsaneringsregeling.

19. Rb. Rotterdam 8 maart 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:1983 (art. 284 Fw en beschermingsbewind)

Wsnp-verzoek afgewezen wegens gebrek aan goede trouw; na aanhouding van verzoek is wel budgetbeheer ingesteld maar geen beschermingsbewind zoals door rechtbank gesuggereerd.

Verzoekster heeft op 21 augustus 2017 een verzoekschrift ingediend tot toepassing van de schuldsaneringsregeling. Ter zitting van 27 oktober 2017 is verzoekster gehoord waarna de behandeling is aangehouden tot 27 februari 2018 om verzoekster in de gelegenheid te stellen beschermingsbewind aan te vragen. De rechtbank oordeelt dat verzoekster niet te goeder trouw is geweest ten aanzien van haar schuldenlast. Daarbij komt dat in het verzoekschrift staat dat verzoekster psychische klachten heeft. Een verklaring dat de psychosociale problemen thans beheersbaar zijn heeft zij, ondanks het uitdrukkelijk verzoek in de oproepbrief, niet overgelegd. Daarnaast heeft verzoekster geen sollicitaties overgelegd. Dat zij vanwege haar zwangerschap van 28 weken niet zou hoeven te solliciteren van de Sociale Dienst komt de rechtbank niet zonder meer aannemelijk voor. Gevreesd moet worden dat zij de verplichting om zoveel mogelijk baten voor de boedel te verwerven niet naar behoren zal nakomen. Ook blijkt dat verzoekster geen beschermingsbewind heeft aangevraagd, maar 'slechts' op 1 februari 2018 een overeenkomst tot budgetbeheer en budgetbegeleiding heeft gesloten. De rechtbank wijst het verzoek af. Ook voor toepassing van de hardheidsclausule ziet de rechtbank geen reden.

20. HR 9 maart 2018, ECLI:NL:HR:2018:316 (art. 349a Fw)

Tegen beslissing rechtbank tot verlenging saneringsduur met aanhouding schone lei-beslissing staat hoger beroep open.

Deschuldenaar is in juli 2013 toegelaten tot de Wsnp. In juli 2017 adviseerde de Wsnp-bewindvoerder negatief over verlening van de schone lei wegens terugvordering door de belastingdienst van € 13.575 kinderopvangtoeslag over 2014. Bij vonnis van 27 juli 2017 verlengde de rechtbank de looptijd van de schuldsaneringsregeling met twee jaar, tot 9 juli 2018, of "zoveel korter als de schuldenares aannemelijk maakt dat de nieuwe schuld niet op haar zal worden verhaald". De rechtbank overwoog dat het terugvorderingsbesluit, ondanks de ingestelde rechtsmiddelen, nog steeds geldt, en dat de schuld aan de belastingdienst bovenmatig is en de schuldenaar kan worden toegerekend. De rechtbank oordeelde dat de schuldenaar voldoende heeft beargumenteerd dat haar strijd tegen het terugvorderingsbesluit succesvol kan zijn. De rechtbank hield de schone-lei-beslissing aan en bepaalde dat de schuldenaar voor de resterende duur van de schuldsaneringsregeling is ontheven van haar uit de schuldsaneringsregeling voortvloeiende verplichtingen. De schuldenaar stelde hoger beroep in, maar het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden oordeelde dat sprake was van een tussenvonnis waartegen geen hoger beroep openstaat. Het hof overwoog dat de reguliere saneringstermijn op 9 juli 2016 reeds was geëindigd. Ook zonder uitdrukkelijke beslissing van de rechtbank was de schuldenaar reeds ontheven van haar saneringsverplichtingen en bleef zij dat gedurende de door de rechtbank noodzakelijk geoordeelde periode van aanhouding van de behandeling. De uitdrukkelijke beslissing over de verlenging was overbodig en was daarom niet een beslissing over verlenging als bedoeld in art. 349a Fw, aldus het hof. De HR overweegt als volgt: 'Op grond van art. 349a lid 1 Fw bedraagt de termijn van de schuldsaneringsregeling drie jaar, maar kan de rechter in afwijking daarvan de termijn op ten hoogste vijf jaar stellen. Met de in art. 349a lid 2 en 3 Fw

voorzien mogelijkheid van verlenging van de termijn van de schuldsaneringsregeling is met name beoogd een voorziening te treffen voor gevallen waarin na ommekomst van de reguliere termijn nog geen schone lei kan worden verleend, maar de verwachting gerechtvaardigd is dat dit na een (korte) verlenging van die termijn wel mogelijk zal zijn. De beslissing om op de voet van art. 349a lid 2 en 3 Fw de termijn van de schuldsaneringsregeling te verlengen kan worden genomen na het moment waarop de in art. 349a lid 1 Fw bedoelde termijn van de schuldsaneringsregeling afloopt, maar de schuldsaneringsregeling nog niet met inachtneming van de art. 352-356 Fw is geëindigd. De HR verwijst daarbij naar zijn uitspraken van 10 oktober 2014 en 30 juni 2017 (ECLI:NL:HR:2014:2935 en ECLI:NL:HR:2017:1203). De HR concludeert dat het oordeel van het hof dat sprake is van een tussenvonnis blijk geeft van een onjuiste rechtsopvatting: het vonnis van de rechtbank is niet anders te kwalificeren dan als een beslissing tot verlenging van de schuldsaneringsregeling (art. 349a lid 3 Fw), waartegen hoger beroep openstaat. De HR verwijst de zaak terug naar het gerechtshof ter verdere behandeling.

21. Rb. Den Haag 9 maart 2018, ECLI:NL:RBDHA:2018:3095 (art. 287a Fw)

Dwangakkoord opgelegd aan schuldeiser die aanbod van schuldenaar om 100% te betalen weigerde omdat rente tijdens de schuldregeling (36 maanden) niet betaald wordt.

Verzoeker heeft een schuldenlast van ruim € 26.000,- waarvan bijna € 22.000 verschuldigd aan Defam B.V. Verzoeker heeft aan zijn schuldeisers aangeboden in 36 maanden 100% van zijn schulden te voldoen op basis van een aflossingscapaciteit van € 742,29 per maand. Verweerster Defam weigert het aanbod en voert in deze 287a-zaak aan dat indien in 36 maanden 100% betaald kan worden er ook ruimte moet zijn om een passende regeling te treffen en de overeengekomen rente te betalen. De rechtbank constateert dat, zou verzoeker worden toegelaten tot de wettelijke schuldsaneringsregeling hij vanaf dat moment geen rente verschuldigd is over de vordering (art. 303 lid 1 Fw; de renteplicht herleeft in bepaalde gevallen maar niet bij een succesvol einde aan de Wsnp). Hoewel verweerster bijna 85% van de totale schuldenlast vertegenwoordigt, zijn de belangen van de vijf instemmende schuldeisers zwaarwegend gezien het hoge aangeboden percentage (100%). Het belang van verzoeker en de instemmende schuldeisers weegt zwaarder dan het belang van de dwarsligger om tot een regeling te komen, waarbij ook nog de rente wordt vergoed. De rechtbank wijst het 287a-verzoek toe.

22. Rb. Oost Brabant 12 maart 2018, ECLI:NL:RBOBR:2018:1250 (art. 5 Wgs)

Breed moratorium afgewezen.

Schuldenares is op 2 november 2017 toegelaten tot gemeentelijke schuldhulpverlening. Zij is onder budgetbeheer geplaatst en heeft daartoe een beheer rekening op haar naam bij de Rabobank. De Rabobank is schuldeiser en heeft conform haar voorwaarden het recht tot verevening van de positieve saldi op alle Rabobank-rekeningen. Het college van B&W van de gemeente geeft aan dat de bank geen afstand heeft gedaan van het vereveningsrecht en uit recente ervaringen is haar gebleken dat de Rabobank niet schroomt om tot verevening over te gaan. Dat zou een instabiele situatie tot gevolg hebben en nieuwe schulden zijn aannemelijk. Om tot financiële stabiliteit te komen verzoekt het college een afkoelingsperiode te gelasten voor de duur van 6 maanden. De Rabobank voert aan dat geen contact met de bank is opgenomen om de situatie te bespreken; was dit wel gebeurd dan hadden afspraken kunnen worden gemaakt over het opschorten van de

invorderingsmaatregelen. Zodra Rabobank van het verzoekschrift op de hoogte raakte, heeft de bank aan de schuldhulpverlening aangegeven het vereveningsrecht niet te zullen gebruiken. De rechtbank overweegt dat (a) een verzoek voor een afkoelingsperiode op grond van art. 3 lid 1 Besluit breed moratorium dient te worden toegewezen, indien voldoende aannemelijk is dat de schuldenaar de uit de schuldhulpverlening voortvloeiende verplichtingen naar behoren zal nakomen en de afkoelingsperiode noodzakelijk is in het kader van de schuldhulpverlening en in het belang is van de gezamenlijke schuldeisers, en (b) het breed moratorium een *ultimum remedium* is dat slechts bedoeld is voor situaties waarin andere beschikbare instrumenten geen of onvoldoende soelaas bieden en schuldeisers, ondanks dat zij bekend zijn met schuldhulpverlening van schuldenaar, er voor kiezen om (verdere) incassomaatregelen te treffen. De rechtbank oordeelt dat niet aannemelijk is dat alles is ondernomen om met de schuldeisers tot een andere oplossing te komen. Eerst na ontvangst van het verzoekschrift breed moratorium heeft de Rabobank kennisgenomen van de schuldhulpverlening en schuldhulpverlening heeft geen contact opgenomen met de bank om het opschorten van invorderingsmaatregeling te bespreken. Nu de Rabobank bovendien de afgelopen maanden geen gebruik heeft gemaakt van haar recht tot verevening en heeft bevestigd van verevening geen gebruik te zullen maken, zelfs niet tot de beslagvrije voet, ziet de rechtbank geen noodzaak voor het gelasten van een afkoelingsperiode.

23. Hof Arnhem-Leeuwarden 13 maart 2018, ECLI:NL:GHARL:2018:2427 (art. 310 Fw, 477a en b Rv / Rb Overijssel 4 oktober 2016 (niet gepubliceerd) / Rb Overijssel 7 december 2016 (niet gepubliceerd))

Vervallen derdenbeslag na toepassing schuldsanering (met beperkte mogelijkheid tot herleving, art. 301 lid 4 Fw).

De schuldenaar is op 20 juli 2011 op verzoek van (een) schuldeiser/schuldeisers failliet verklaard. Het faillissement wordt op 25 maart 2015 opgeheven. Op 25 oktober 2016 wordt de schuldsaneringsregeling op de schuldenaar van toepassing verklaard. Ten tijde van het uitspreken van het faillissement exploiteerde de schuldenaar een restaurant. Dit restaurant is tijdens het faillissement ‘doorgestart’ door een zus van de schuldenaar, waarna de schuldenaar bij zijn zus in dienst is getreden als bedrijfsleider. De schuldenaar heeft een schuld aan schuldeiser X, die voor het uitspreken van het faillissement een lening aan de schuldenaar heeft verstrekt. Bij vonnis van 28 juli 2015, dus na het eindigen van het faillissement en voor het van toepassing worden van de schuldsaneringsregeling, (*red.*), is de beschermingsbewindvoerder van de schuldenaar (in haar hoedanigheid van beschermingsbewindvoerder) veroordeeld tot betaling van ruim € 30.000,- aan schuldeiser X. Schuldeiser X heeft derdenbeslag gelegd onder de zus van de schuldenaar. De zus van de schuldenaar betaalt niet en schuldeiser X start een procedure bij de kantonrechter. De kantonrechter bepaalt bij eindvonnis van 4 oktober 2016 dat de zus moet worden veroordeeld tot betaling van de bedragen waarvoor onder haar beslag is gelegd ten laste van haar broer, als ware zij zelf de schuldenaar. Eind 2016 maakt de zus van de schuldenaar nog een kort geding aanhangig bij de kantonrechter, maar dan is er reeds sprake van hoger beroep in de bodemprocedure bij het Hof Arnhem-Leeuwarden. Het hof doet zowel de bodemprocedure als het kort geding af, nadat er in beide procedures tussenarresten zijn geweest, bij arrest van 13 maart 2018. Ondertussen is op de schuldenaar de schuldsaneringsregeling van toepassing verklaard (25 oktober 2016). Het

hof wijst op artikel 301 lid 2 Fw, waarin is bepaald dat “*alle ten tijde van de uitspraak van de toepassing van de schuldsaneringsregeling tot verhaal van de schulden van de schuldenaar aangevangen executies van rechtswege zijn geschorst, mits er sprake is van schulden die onder de werking van de schuldsaneringsregeling vallen*”. Het hof concludeert dat de schuld van de schuldenaar aan schuldeiser X onder de werking van de schuldsaneringsregeling valt. Het hof oordeelt dat de schorsing van de executies ook geldt tegen de derde onder wie beslag is gelegd (de zus), nu de bodemprocedure strekt tot tenuitvoerlegging van een tegen de schuldenaar verkregen executoriale titel. Het hof schorst zowel de bodemprocedure als de kort geding-procedure. Beide procedures worden ambtshalve doorgehaald met de mogelijkheid tot hervatting. Hervatting kan plaatsvinden, indien de schuldsaneringsregeling eindigt op grond van artikel 350 lid 3 sub b Fw (de schuldenaar is in staat zijn betalingen te hervatten).

24. Rb. Midden-Nederland 13 maart 2018, ECLI:NL:RBMNE:2018:963 (art. 287a Fw)

Afwijzing verzoek ondernemer om dwangakkoord op te leggen aan Belastingdienst. Toetsing aan goede trouw.

Verzoeker heeft een schuldenlast van bijna € 87.000, waaronder een preferente vordering van de Belastingdienst van ruim € 37.000 en drie concurrente schulden. Het Zelfstandigenloket Flevoland stelt een Bbz-krediet beschikbaar van € 37.950. Met het saneringskrediet kan 73% van de vordering van de Belastingdienst betaald worden en aan concurrente schuldeisers 37% van hun vorderingen. De Belastingdienst weigert de aangeboden schuldregeling. De Belastingdienst voert aan dat de ondernemer niet te goeder trouw is geweest omdat hij de voorlopige aanslagen heeft teruggedraaid terwijl hij wist dat de aanslagen op basis van de verwachte omzet terecht waren opgelegd en dat hij daarmee zijn belastingverplichting bewust heeft uitgesteld. Verzoeker heeft zijn onderneming gefinancierd op kosten van de belastingbetaler. Bovendien heeft de ondernemer in de betreffende jaren wel hoge bedragen onttrokken aan zijn onderneming, aldus de Belastingdienst. De rechtbank wijst het verzoek, om de Belastingdienst te bevelen in te stemmen met de schuldregeling, af. De rechtbank overweegt als volgt: (1^e) indien verzoeker niet tot de Wsnp wordt toegelaten kan de Belastingdienst zich met voorrang boven andere schuldeisers op het vermogen van de ondernemer verhalen. De omstandigheid dat de ondernemer wegens een gebrek aan goede trouw mogelijk niet tot de Wsnp kan worden toegelaten weegt daarom voor de Belastingdienst zwaarder, (2^e) de Belastingdienst is onvrijwillig schuldeiser geworden en zal bij bedrijfsvoortzetting ook in de toekomst schuldeiser van verzoeker worden, (3^e) voorshands moet worden aangenomen dat verzoeker niet te goeder trouw is ten aanzien van het laten ontstaan van zijn schulden nu deze zijn ontstaan door het bewust laag voorstellen van de omzet – de partner van de ondernemer, die boekhoudkundig is opgeleid, heeft samen met verzoeker besloten een onjuiste aangifte te doen, (4e) verzoeker heeft hoge bedragen aan zijn onderneming onttrokken, (5e) weliswaar heeft verzoeker aannemelijk gemaakt dat de onderneming voldoende levensvatbaar is, maar verzoeker heeft zijn privé-uitgaven niet aangepast, (6e) bij toewijzing van het dwangakkoord zou verzoeker de gelegenheid krijgen niet te goeder trouw ontstane schulden te saneren en zijn bedrijf voort te zetten terwijl de verwachting gerechtvaardigd is dat nieuwe schulden ontstaan. [Overigens overweegt de rechtbank, aan het slot van de uitspraak, dat op basis van de thans beschikbare gegevens het bedrijf *niet* levensvatbaar is – vergelijk (5^e) hiervoor, *red.*]

25. Rb. Rotterdam 19 maart 2018, ECLI:NL:RBROT:2018:2620 (art. 354 Fw)

Verlenging termijn schuldsanering in afwachting aanvraag beschermingsbewind.

Op 20 maart 2015 is de schuldsaneringsregeling op de schuldenares van toepassing verklaard. De bewindvoerder heeft de rechtbank op 7 december 2017 bericht dat de schuldenares onvoldoende voldoet aan de informatieplicht en de afdrachtplicht. Ter zitting van de rechtbank heeft de bewindvoerder verklaard dat er inmiddels sprake is van een achterstand in afdracht aan de boedel van € 1.129,99 en dat er een nieuwe schuld aan de belastingdienst is ontstaan van € 3.900,--, die voor een belangrijk deel het gevolg is van onterecht ontvangen voorlopige teruggave in verband met hypotheekrente-aftrek over een periode na verkoop van de woning van schuldenares. De bewindvoerder heeft de rechtbank verzocht aan de schuldenares de schone lei te onthouden.

De schuldenares heeft zich ter zitting verweerd door te stellen dat zij nog steeds doorlopend wordt behandeld voor psychische problematiek en dat zij daarnaast traumabehandeling nodig heeft, maar dat die nog niet is ingezet. De schuldenares is bereid zich onder beschermingsbewind te laten stellen en heeft verklaard dat zij een betalingsregeling heeft getroffen met de belastingdienst voor het terugbetalen van de onterecht ontvangen voorlopige teruggave.

De rechtbank concludeert dat de schuldenares niet alle verplichtingen uit de schuldsaneringsregeling naar behoren is nagekomen, maar is van oordeel dat de tekortkomingen, gegeven de situatie van de schuldenares, onvoldoende verwijtbaar zijn om onthouding van de schone lei te rechtvaardigen. De rechtbank oordeelt dat de schuldenares zo snel mogelijk onder bewind moet worden gesteld om een stabiele financiële situatie te creëren. De bewindvoerder heeft toegezegd de schuldenares te zullen begeleiden naar een beschermingsbewindvoerder. De rechtbank verlengt de termijn van de schuldsaneringsregeling vooralsnog met een jaar om de tekortkomingen te herstellen en alsnog in aanmerking te komen voor een schone lei. Indien blijkt dat de gebreken niet binnen een jaar kunnen worden hersteld, dient de schuldenares er rekening mee te houden dat de looptijd nogmaals met een jaar wordt verlengd.

Wilt u een advertentie plaatsen in **WSNP Periodiek**?

U bereikt hiermee niet alleen vele Wsnp-bewindvoerders en curatoren maar ook veel uitvoerende instanties in en rond het wettelijk schuldsaneringstraject (Wsnp) alsmede alle overheidsinstanties die zich met de uitvoering van de Wsnp bezig houden.

Wij hanteren onderstaande tarieven.

Halve pagina in kleur € 400,00 excl. BTW

Hele pagina in kleur € 700,00 excl. BTW

Geïnteresseerd?

Mail uw wensen naar redactie@wsnp-periodiek.nl en wij nemen per omgaande contact met u op!

WSNP *Periodiek*
Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen

Contact

Redactie:

redactie@wsnp-periodiek.nl

Abonnementen:

abonnee@wsnp-periodiek.nl

Website:

www.wsnp-periodiek.nl

Twitter:

@WsnpPeriodiek

Postadres:

Wsnp Periodiek

Postbus 5018

5800 GA Venray

Verschijning:

4x per jaar

Uitgave van:

Stichting Kennisoverdracht Wsnp
gevestigd te Amsterdam

Handelsregisternr. 34390126

Redactie:

Mr. dr. B.J. Engberts, raadsheer

Mr. dr. A.J. Noordam, advocaat

Mr. M. van Bommel, advocaat

Dhr. G. Benedictus, bewindvoerder

Mr. Th. A. Pouw, docent handels- en
ondernemingsrecht

Mr. C. Koppelman,

senior secretaris rechtbank Overijssel

Mw. J. Vlemmings, bewindvoerder
(secretariaat)

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteurs, redactieleden en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden. Alle rechten voorbehouden. © Stichting Kennisoverdracht Wsnp.

Abonnementsprijs € 70,- per jaar, incl. BTW (*prijspeil 2018*), Abonnementen worden aangegaan voor de periode van minimaal één jaar. Het abonnement kan alleen schriftelijk (of per e-mail) bij het redactiesecretariaat worden opgezegd tegen het einde van het kalenderjaar met inachtneming van een opzeggingstermijn van minimaal twee maanden (dus uiterlijk 31 oktober).

Abonneegegevens worden door de uitgever niet aan derden verstrekt.

Vormgeving: vandervliet design

Druk: JP Offset, Duiven

© Auteursrechten voorbehouden.